

ผลงานหมายเลข 3

เรื่อง

บทบาทของสภาที่ปรึกษาเพื่อพัฒนาแรงงานแห่งชาติที่มีผลต่อการ
บริหารด้านแรงงาน ของกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม

ผลงานของ

นายพีรพัฒน์ พรศิริเลิศกิจ

เจ้าหน้าที่บริหารงานทั่วไป 8

ผู้ขอประเมินตำแหน่ง เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน 9 ชช.



สำนักงานเลขาธิการรัฐมนตรี กระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม



ว 12.05.6
ท7933บ
2544

ห้องสมุดกระทรวงแรงงาน



06466

บทบาทสภาที่ปรึกษาเพื่อ

06466

คำนำ

การศึกษาเรื่อง บทบาทของสภาที่ปรึกษาเพื่อพัฒนาแรงงานแห่งชาติที่มีผลต่อการบริหารด้านแรงงานของกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลการปฏิบัติงานของสภาที่ปรึกษาเพื่อพัฒนาแรงงานแห่งชาติในช่วงที่ผ่านมา รวมถึงผลที่มีต่อการบริหารด้านแรงงานของกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม ศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติหน้าที่ของสภาที่ปรึกษาฯ รวมทั้งให้ข้อเสนอแนะในการพัฒนาบทบาทของสภาที่ปรึกษาฯ ในอนาคต

ผู้ศึกษามีความเห็นว่า บทบาทของสภาที่ปรึกษาฯ ในการทำหน้าที่เป็นที่ปรึกษาของรัฐบาลด้านแรงงาน ยังมีความจำเป็นในสถานการณ์ปัจจุบัน เนื่องจากปัญหาด้านแรงงานเป็นปัญหาที่มีผลกระทบต่อสังคมในวงกว้าง รวมทั้งเป็นปัญหาที่มีความละเอียดอ่อน จำเป็นที่จะต้องมียุทธศาสตร์ที่มีตัวแทนของผู้ที่เกี่ยวข้อง ไม่ว่าจะเป็นนายจ้าง ลูกจ้าง และตัวแทนภาครัฐเพื่อทำหน้าที่ในการให้ข้อคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะกับรัฐบาล และกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม ผลการปฏิบัติงานของสภาที่ปรึกษาฯ ในช่วงระยะเวลาที่ผ่านมา แสดงให้เห็นแล้วว่า องค์กรณ์นี้ได้ทำหน้าที่ในการให้ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ต่อการบริหารด้านแรงงานมากมายหลายประการ เช่น การกำหนดค่าจ้างขั้นต่ำ การจัดตั้งสำนักงานประกันสังคม การจัดตั้งกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม แนวทางและมาตรการในการพัฒนาและประสานการฝึกอบรม มาตรการด้านความปลอดภัยและอนามัยในการทำงาน แนวทางในการแก้ไขปัญหาแรงงานต่างชาติดังกล่าวในประเทศไทย การคุ้มครองแรงงาน มาตรฐานแรงงานกับการค้าระหว่างประเทศ การขยายความคุ้มครองประกันสังคมกับลูกจ้างในสถานประกอบการที่มีลูกจ้าง 1 คนขึ้นไป และโครงการฝึกอบรมหลักสูตรการแรงงานและสวัสดิการสังคมระดับสูง เป็นต้น

ผู้ศึกษาขอขอบคุณ คุณบุปผา เรืองสุด และคุณเน่งน้อย แก้วไพจิตร ที่ได้ช่วยเหลือในการจัดพิมพ์ผลงานการศึกษาในเรื่องนี้จนสำเร็จลุล่วงด้วยดี

พีรพัฒน์ พงศ์วิเลิศกิจ

กันยายน 2544

สารบัญ

| | | หน้า |
|---------|--|------|
| บทที่ 1 | บทนำ | 1 |
| | ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา | 1 |
| | วัตถุประสงค์ของการศึกษา | 5 |
| | วิธีการศึกษา | 5 |
| | ผลที่คาดว่าจะได้รับ | 5 |
| บทที่ 2 | ผลการปฏิบัติงานของสภาที่ปรึกษาเพื่อพัฒนาแรงงาน | 6 |
| | ผลการดำเนินงานของสภาที่ปรึกษาเพื่อพัฒนาแรงงาน แห่งชาติ ชุดที่ 1 | 6 |
| | ผลการดำเนินงานของสภาที่ปรึกษาเพื่อพัฒนาแรงงาน แห่งชาติ ชุดที่ 2 | 11 |
| | ผลการดำเนินงานของสภาที่ปรึกษาเพื่อพัฒนาแรงงาน แห่งชาติ ชุดที่ 3 | 20 |
| | ผลการดำเนินงานของสภาที่ปรึกษาเพื่อพัฒนาแรงงาน แห่งชาติ ชุดที่ 4 | 26 |
| | ผลการดำเนินงานของสภาที่ปรึกษาเพื่อพัฒนาแรงงาน แห่งชาติ ชุดที่ 5 | 30 |
| | ผลการดำเนินงานของสภาที่ปรึกษาเพื่อพัฒนาแรงงาน แห่งชาติ ชุดที่ 6 | 33 |
| | ผลการดำเนินงานของสภาที่ปรึกษาเพื่อพัฒนาแรงงาน แห่งชาติ ชุดที่ 7 | 37 |
| | ผลการดำเนินงานของสภาที่ปรึกษาเพื่อพัฒนาแรงงาน แห่งชาติ ชุดที่ 8 | 42 |
| | ผลการดำเนินงานของสภาที่ปรึกษาเพื่อพัฒนาแรงงาน แห่งชาติ ชุดที่ 9 | 44 |

| | หน้า |
|---|------|
| ผลการดำเนินงานของสภาที่ปรึกษาเพื่อพัฒนาแรงงาน แห่งชาติ ชุดที่ 10 | 49 |
| สรุป | 56 |
| บทที่ 3 | |
| บทบาทของสภาที่ปรึกษาเพื่อพัฒนาแรงงานแห่งชาติ ที่มีต่อการบริหารด้านแรงงาน | 57 |
| บทที่ 4 | |
| ปัญหา อุปสรรคในการปฏิบัติงานของสภาที่ปรึกษา เพื่อพัฒนาแรงงานแห่งชาติ | 66 |
| บทที่ 5 | |
| สรุปอภิปรายผลและข้อเสนอแนะ | 74 |
| อภิปราย | 74 |
| ข้อเสนอแนะ | 76 |
| บรรณานุกรม | 79 |
| ภาคผนวก | |

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

สภาที่ปรึกษาเพื่อพัฒนาแรงงานแห่งชาติได้รับการจัดตั้งขึ้นตามคำสั่งของคณะปฏิรูปการปกครองแผ่นดิน ฉบับที่ 47 ลงวันที่ 21 ตุลาคม 2519 ซึ่งกำหนดให้นายกรัฐมนตรีมีอำนาจจัดตั้งสภาที่ปรึกษาเพื่อพัฒนาแรงงานแห่งชาติขึ้น เพื่อทำหน้าที่เป็นที่ปรึกษาของรัฐบาลในส่วนที่เกี่ยวกับด้านแรงงาน ดังนี้

1. พิจารณาข้อเสนอของหน่วยงานต่าง ๆ เกี่ยวกับนโยบาย กฎหมาย และมาตรการด้านแรงงานของประเทศ เพื่อให้มีการใช้แรงงานอย่างเต็มที่ มีการให้ความคุ้มครองและสวัสดิการแก่ผู้ใช้แรงงานที่เหมาะสม ขจัดความเหลื่อมล้ำระหว่างกลุ่มผู้ใช้แรงงานตลอดจนพิจารณาความต้องการอันจำเป็นของผู้ใช้แรงงานด้วย

2. เสนอความเห็นต่อรัฐบาลในปัญหาแรงงานที่เกิดขึ้นและมาตรการแก้ไข

3. เสนอหลักสูตรการศึกษาแก่ลูกจ้างและนายจ้าง ตลอดจนเจ้าหน้าที่ของรัฐในด้านแรงงาน รวมถึงการดูแลให้การศึกษาอบรมให้เป็นไปตามหลักสูตรด้วย

4. เสนอหลักสูตรวิชาการแรงงานแก่สถาบันการศึกษาต่าง ๆ ให้เหมาะสมกับระดับความรู้และท้องถิ่น

5. ประสานการให้ความช่วยเหลือต่าง ๆ ในด้านการศึกษาอบรมจากองค์การมูลนิธิ หรือสถาบันอื่น ๆ ทั้งที่มาจากในประเทศและภายนอกประเทศ

6. ให้การแนะนำด้านวิชาการแรงงานต่อหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งที่เป็นของรัฐ ของเอกชนและประชาชนทั่วไป

ตามคำสั่งของคณะปฏิรูปการปกครองแผ่นดินดังกล่าว กำหนดให้สภาที่ปรึกษาเพื่อพัฒนาแรงงานแห่งชาติเป็นองค์การไตรภาคีประกอบด้วย กรรมการ 20 คน ซึ่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยแต่งตั้ง โดยมีกรรมการผู้แทนฝ่ายรัฐบาล 10 คน กรรมการผู้แทนฝ่ายลูกจ้าง และกรรมการผู้แทนฝ่ายนายจ้าง ฝ่ายละ 5 คน ทั้งนี้ให้ปลัดกระทรวงมหาดไทยเป็นผู้เสนอกรรมการฝ่ายรัฐบาลจากข้าราชการประจำ 5 คน และผู้ทรงคุณวุฒิอื่นที่ไม่ใช่ข้าราชการประจำอีก 5 คน ส่วนกรรมการผู้แทนฝ่ายนายจ้าง 5 คน ให้บรรดาสมาคมนายจ้างทั่วราชอาณาจักรเป็นผู้เลือกตั้งขึ้น และกรรมการผู้แทนฝ่ายลูกจ้าง 5 คน ให้บรรดาสหภาพแรงงานทั่วราชอาณาจักร

จักรเป็นผู้เลือกตั้งขึ้น โดยคณะกรรมการสภาที่ปรึกษาเพื่อพัฒนาแรงงานแห่งชาติอยู่ในตำแหน่งได้คราวละ 2 ปี และจะอยู่ในตำแหน่งติดต่อกันได้ไม่เกิน 4 ปี

นอกจากนี้ ตามคำสั่งของคณะปฏิรูปการปกครองแผ่นดินฉบับนี้ยังกำหนดให้สภาที่ปรึกษาเพื่อพัฒนาแรงงานแห่งชาติขึ้นตรงต่อกระทรวงมหาดไทย และให้มีสำนักงานสภาที่ปรึกษาเพื่อพัฒนาแรงงานแห่งชาติ ทำหน้าที่เป็นสำนักงานเลขาธิการ โดยมีเลขาธิการสำนักงานสภาที่ปรึกษาเพื่อพัฒนาแรงงานแห่งชาติ เป็นผู้รับผิดชอบในการดำเนินงานของสำนักงานสภาที่ปรึกษาเพื่อพัฒนาแรงงานแห่งชาติ และในขณะที่ยังไม่มีการจัดตั้งสำนักงานเลขาธิการนี้ขึ้น ให้กรมแรงงานทำหน้าที่เป็นสำนักงานเลขาธิการสำนักงานสภาที่ปรึกษาเพื่อพัฒนาแรงงานแห่งชาติไปพลางก่อน

เพื่อปฏิบัติให้เป็นไปตามคำสั่งของคณะปฏิรูปการปกครองแผ่นดิน นายธานินทร์ กรัยวิเชียร นายกรัฐมนตรีในขณะนั้น ได้มีคำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรีที่ 56/2520 ลงวันที่ 21 มีนาคม 2520 จัดตั้งสภาที่ปรึกษาเพื่อพัฒนาแรงงานแห่งชาติขึ้น และกระทรวงมหาดไทยได้มีคำสั่งที่ 521/2520 ลงวันที่ 30 สิงหาคม 2520 จัดตั้งสำนักงานสภาที่ปรึกษาเพื่อพัฒนาแรงงานแห่งชาติขึ้น เพื่อทำหน้าที่เป็นสำนักงานเลขาธิการ โดยมีอธิบดีกรมแรงงานเป็นเลขาธิการ และหลังจากนั้น ได้มีการจัดตั้งคณะกรรมการสภาที่ปรึกษาเพื่อพัฒนาแรงงานแห่งชาติ เพื่อปฏิบัติหน้าที่เป็นครั้งแรกตั้งแต่วันที่ 22 มีนาคม 2521 เป็นต้นมา และเมื่อครบวาระก็ได้มีการแต่งตั้งคณะกรรมการสภาที่ปรึกษาเพื่อพัฒนาแรงงานแห่งชาติเพื่อปฏิบัติหน้าที่สืบต่อกันมาตามลำดับ

ต่อมาได้มีพระราชบัญญัติโอนอำนาจหน้าที่และกิจการบริหารบางส่วนของกระทรวงมหาดไทยไปเป็นของกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม พ.ศ. 2536 ซึ่งตามนัยมาตรา 9 มาตรา 12 และมาตรา 13 ของพระราชบัญญัติฉบับนี้ กำหนดให้โอนบรรดาอำนาจหน้าที่ของสำนักงานเลขาธิการสภาที่ปรึกษาเพื่อพัฒนาแรงงานแห่งชาติ ไปเป็นอำนาจหน้าที่ของสำนักงานปลัดกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม และให้โอนบรรดาอำนาจหน้าที่ของกระทรวงมหาดไทย รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย ปลัดกระทรวงมหาดไทย ไปเป็นของกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม รัฐมนตรีว่าการกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม ปลัดกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม และเจ้าหน้าที่สำนักงานปลัดกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคมแล้วแต่กรณี ทั้งนี้ตามที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคมจะได้อำนาจ

นับตั้งแต่ได้มีการจัดตั้งสภาที่ปรึกษาเพื่อพัฒนาแรงงานแห่งชาติตามคำสั่งของคณะปฏิรูปการปกครองแผ่นดิน ฉบับที่ 47 ได้มีคณะกรรมการสภาที่ปรึกษาเพื่อพัฒนาแรงงานแห่งชาติปฏิบัติหน้าที่มาแล้ว 11 ชุด คณะกรรมการสภาที่ปรึกษาฯ ชุดที่ 1 - ชุดที่ 7 ได้รับการ

แต่งตั้งจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย และตั้งแต่ชุดที่ 8 - ชุดที่ 11 (ชุดปัจจุบัน) ได้รับการแต่งตั้งจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม นับเป็นเวลาประมาณ 23 ปีเศษ

ผลการปฏิบัติงานของสภาที่ปรึกษาฯ แต่ละชุดที่ผ่านมา ได้ให้ข้อเสนอแนะที่เกิดประโยชน์ในด้านการบริหารแรงงานในหลายประการ เช่น การจัดตั้งกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม การแก้ไขปัญหาแรงงานต่างด้าวหลบหนีเข้าเมือง การเสนอข้อคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาแรงงาน มาตรการและแนวทางแก้ไขปรับปรุงและพัฒนากฎหมายเกี่ยวกับแรงงานหลายฉบับ ตลอดจนการกำหนดนโยบายและแผนงานเกี่ยวกับด้านแรงงานไว้ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ เป็นต้น ซึ่ง โพลิศฐ์ พิพัฒนกุล ประธานสภาที่ปรึกษาเพื่อพัฒนาแรงงานแห่งชาติ ชุดที่ 11 (ชุดปัจจุบัน) ได้ให้ความเห็นเกี่ยวกับผลการปฏิบัติงานของสภาที่ปรึกษาฯ ว่า สภาที่ปรึกษาฯ จัดตั้งมา 20 ปีเศษ ได้ให้ข้อเสนอแนะที่มีผลต่อประเทศชาติอย่างมากในหลายเรื่อง แต่ผลงานที่ผ่านมาหลายเรื่องยังไม่เป็นที่ประจักษ์ต่อสังคมว่าเป็นผลงานของสภาที่ปรึกษาฯ เนื่องจากการดำเนินงานอยู่ภายใต้การบริหารงานของกระทรวงมหาดไทยในอดีตและกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคมในปัจจุบัน เมื่อให้ข้อเสนอต่อกระทรวงแรงงานและ สวัสดิการสังคมแล้ว บางครั้งหน่วยปฏิบัติจะนำไปปรับปรุงแก้ไข หรือระงับ หรือเปลี่ยนรูปแบบและเสนอใหม่ในนามของกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม หรือบางครั้งรัฐมนตรี คณะรัฐมนตรี พรรคการเมืองนำไปปรับปรุง และเสนอใหม่ โดยไม่อ้างว่าเป็นผลงานของสภาที่ปรึกษาฯ และผลงานบางเรื่องมีการตัดแปลงเปลี่ยนไป จึงทำให้ไม่ปรากฏผลว่า เป็นผลงานของสภาที่ปรึกษาฯ (กระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม , 2543 , น. 30)

พณิชย์ เจริญเผ่า อธิการประธานสภาที่ปรึกษาเพื่อพัฒนาแรงงานแห่งชาติชุดที่ 8 ได้ให้ความเห็นเกี่ยวกับบทบาทของสภาที่ปรึกษาฯ ว่า ตลอดระยะเวลาประมาณ 20 ปีที่ผ่านมา นอกเหนือจากผู้ที่เกี่ยวข้องโดยตรงแล้ว คงจะมีคนไม่มากนักที่รู้จักองค์กรแห่งนี้ ทั้ง ๆ ที่โดยหน้าที่ของสภาที่ปรึกษาฯ ตามเจตนารมณ์ที่จัดตั้งขึ้นนั้น เปรียบเสมือนมันสมองของรัฐบาล มีภารกิจครอบคลุมอย่างกว้างขวางและสำคัญยิ่งต่อการที่จะปรับปรุงแก้ไขปัญหาแรงงานและการพัฒนาประเทศ แต่เป็นเรื่องที่น่าเสียดายที่รัฐบาลแทบทุกยุคทุกสมัยมิได้ตระหนักและยอมรับบทบาทของสภาที่ปรึกษาฯ อย่างจริงจัง โดยเฉพาะกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม มิได้กระทำแม้กระทั่งการเจียดงบประมาณให้สอดคล้องกับความเป็นจริงต่อการที่จะเสริมสร้างองค์กรให้มีศักยภาพเติบโต และก้าวหน้าทันต่อความเปลี่ยนแปลงของโลก แทนไม่น่าเชื่อด้วยซ้ำไปว่า สภาที่ปรึกษาฯ ในฐานะองค์กรที่จะต้องกลั่นกรองเรื่องราวและวิเคราะห์ข้อมูลสำคัญ ๆ อย่างจับไว้นั้น จะมีเจ้าหน้าที่ทำงานเพียง 2-3 คน แม้การจะจัดประชุมคณะกรรมการแต่ละครั้ง ก็ต้องขอ

ใช้สถานที่จากหน่วยงานอื่น อีกประการหนึ่งที่ต้องคัดกรองแห่งนี้ขาดบทบาทอันพึงมีพึงเป็น ก็เพราะขาดบุคลากรที่มีความรู้ และประสบการณ์ โดยเฉพาะผู้แทนในคณะกรรมการฝ่ายลูกจ้างนั้น บางครั้งไม่เป็นที่ยอมรับของหลายฝ่าย ทั้งนี้ เนื่องจากการขาดความเป็นเอกภาพของขบวนการแรงงาน รวมทั้งกระบวนการที่จะได้มาซึ่งกรรมกรรมนั้นด้วย(กระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม , 2539 , น. 118)

ไสว พรหมณี สมาชิกวุฒิสภา อดีตประธานสภาที่ปรึกษาเพื่อพัฒนาแรงงานแห่งชาติ ชุดที่ 9-10 ได้ให้ความเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติภารกิจของสภาที่ปรึกษาฯ ว่า ควรทบทวนภารกิจของสภาที่ปรึกษาฯ ตามที่กำหนดไว้ในคำสั่งคณะปฏิรูปการปกครองแผ่นดิน ฉบับที่ 47 ซึ่งการดำเนินงานของสภาที่ปรึกษาฯ ในอดีต ส่วนใหญ่จะพิจารณาข้อเสนอของหน่วยงานต่าง ๆ และเสนอความเห็นต่อรัฐบาลในด้านปัญหาแรงงาน ปัจจุบันสภาวะแวดล้อมสังคมเปลี่ยนแปลงไป สภาที่ปรึกษาฯ ควรเป็นที่ยอมรับจากฝ่ายการเมือง การเรียกร้องด้านแรงงานควรต้องผ่านให้สภาที่ปรึกษาฯ พิจารณา การปฏิบัติภารกิจจะต้องสอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน ดังนั้น ควรเพิ่มหรือปรับปรุงภารกิจของสภาที่ปรึกษาฯ และควรมีความเป็นอิสระเพียงพอ (กระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม , 2543 , น. 17)

เคียร พรานเนื้อ อดีตกรรมการสภาที่ปรึกษาฯ ชุดที่ 7 – 8 ได้ให้ความเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานของสภาที่ปรึกษาฯ ว่า การดำเนินงานของสภาที่ปรึกษาฯ ที่ผ่านมา ทำงานไม่คล่องตัว และไม่เป็นที่รู้จักของรัฐบาล การให้ข้อเสนอแนะเพื่อแก้ไขปัญหาแรงงานไม่ได้รับความสนใจ ดังนั้นสภาที่ปรึกษาฯ ควรเป็นองค์กรอิสระและมีกฎหมายรองรับที่ชัดเจน (กระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม , 2543 , น. 20)

จากสภาพข้อเท็จจริงดังกล่าวข้างต้น ผู้ศึกษาจึงมีความสนใจที่จะศึกษบทบาทของสภาที่ปรึกษาฯ ว่า ได้ทำหน้าที่เป็นที่ปรึกษาของรัฐบาลในส่วนที่เกี่ยวกับด้านแรงงานตามนัยคำสั่งคณะปฏิรูปการปกครองแผ่นดิน ฉบับที่ 47 หรือไม่ เพียงใด บทบาทดังกล่าวได้รับการยอมรับหรือไม่ การปฏิบัติหน้าที่ของสภาที่ปรึกษาฯ ในระยะเวลาที่ผ่านมา มีผลต่อการบริหารด้านแรงงานของกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคมมากน้อยเพียงใด อะไรเป็นปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าว รวมทั้งให้ข้อเสนอแนะในการพัฒนาบทบาทของสภาที่ปรึกษาฯ ในอนาคต

2. วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อศึกษาผลการปฏิบัติงานของสภาที่ปรึกษาเพื่อพัฒนาแรงงานแห่งชาติในช่วงระยะเวลาที่ผ่านมาจนถึงปัจจุบัน รวมถึงผลที่มีต่อการบริหารด้านแรงงานของกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม
2. เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติหน้าที่ของสภาที่ปรึกษาเพื่อพัฒนาแรงงานแห่งชาติในฐานะที่เป็นที่ปรึกษาของรัฐบาลในส่วนที่เกี่ยวกับด้านแรงงาน
3. เพื่อให้ข้อเสนอแนะในการพัฒนาบทบาทของสภาที่ปรึกษาเพื่อพัฒนาแรงงานแห่งชาติในอนาคต

3. วิธีการศึกษา

ผู้ศึกษาใช้วิธีการศึกษาจากเอกสาร (Documentary Research) โดยเฉพาะเอกสารรายงานผลการปฏิบัติงานของสภาที่ปรึกษาเพื่อพัฒนาแรงงานแห่งชาติชุดต่าง ๆ ที่ได้มีการพิมพ์เผยแพร่ และเอกสารที่เป็นข้อเสนอหรือข้อคิดเห็นของสภาที่ปรึกษาเพื่อพัฒนาแรงงานแห่งชาติที่มีถึงรัฐมนตรีว่าการกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม และ เลขานุการคณะรัฐมนตรี

4. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้ทราบถึงผลการปฏิบัติงานของสภาที่ปรึกษาเพื่อพัฒนาแรงงานแห่งชาติในช่วงระยะเวลาที่ผ่านมาจนถึงปัจจุบัน รวมถึงผลที่มีต่อการบริหารด้านแรงงานของกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม
2. ทำให้ทราบถึงปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติหน้าที่ของสภาที่ปรึกษาเพื่อพัฒนาแรงงานแห่งชาติ ในฐานะที่เป็นที่ปรึกษาของรัฐบาลในส่วนที่เกี่ยวกับด้านแรงงาน
3. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถนำผลการศึกษาไปใช้ประโยชน์ในการปรับปรุงและวางแนวทางในการดำเนินงานของสภาที่ปรึกษาเพื่อพัฒนาแรงงานแห่งชาติในอนาคต เพื่อให้องค์กรนี้สามารถทำหน้าที่ในฐานะที่ปรึกษาของรัฐบาลในส่วนที่เกี่ยวกับด้านแรงงานได้อย่างแท้จริง

บทที่ 2

ผลการปฏิบัติงานของสภาที่ปรึกษาเพื่อพัฒนาแรงงานแห่งชาติ

จากรายงานผลการปฏิบัติงานของสภาที่ปรึกษาเพื่อพัฒนาแรงงานแห่งชาติ สามารถสรุปผลการทำงานของสภาที่ปรึกษาเพื่อพัฒนาแรงงานแห่งชาติ ชุดที่ 1 – ชุดที่ 10 ได้ ดังนี้

ผลการดำเนินงานของสภาที่ปรึกษาเพื่อพัฒนาแรงงานแห่งชาติ ชุดที่ 1 (22 มีนาคม 2521 – 21 มีนาคม 2523) มีจำนวน 5 เรื่อง ได้แก่ (สภาที่ปรึกษาเพื่อพัฒนาแรงงานแห่งชาติ ,2540, น. 1-13)

1. พิจารณากำหนดขอบเขต คำว่า “แรงงาน”

ประธานสภาที่ปรึกษาเพื่อพัฒนาแรงงานแห่งชาติ (ม.ล.ศุ่ย ชุมสาย) ได้เสนอแนวคิดในเรื่องขอบเขตของคำว่า “แรงงาน” ในหนังสือรายงานผลการปฏิบัติงานของสภาที่ปรึกษาเพื่อพัฒนาแรงงานแห่งชาติ ชุดที่ 1 ดังนี้

ในทางปฏิบัติ เราได้ใช้คำ “แรงงาน” ให้มีความหมายเช่นเดียวกับ พลังงานทวิภาวะ และเมื่อใช้ไปนาน ๆ จะหมายถึง พลังงานกายภาพ จึงทำให้ความหมาย พลังงานจิตภาพถูกกลืนไป โดยธรรมชาติแท้จริงของการทำงานของคนแล้ว คำว่า แรงงาน ซึ่งตรงกับคำภาษาอังกฤษว่า Labour เป็นคำที่ผันแปรจากคำว่า “พลังงานทวิภาวะ” หรือ Duplex energy คำชนิดนี้ในภาษาอังกฤษเรียกว่า generic term พลังงานทวิภาวะในแรงงานที่ผสมระหว่างพลังงานกายภาพและจิตภาพ

ความหมายมูลฐานของคำว่าแรงงาน คือ “กระสวนแห่งการรวมหน่วยงานอย่างเป็นสัดส่วนระหว่างพลังกายภาพและพลังจิตภาพ ซึ่งถูกปลดปล่อยออกมาจากตัวคน ส่วนการจะนิยามความหมายของคำว่า แรงงานที่มีนัยแตกต่างออกไป หรือเพิ่มเติมข้อใด ๆ ขึ้นเพื่อประโยชน์ในการควบคุม และส่งเสริมการปลดปล่อยแรงงานให้เป็นธรรมในกิจกรรมใด ในสังคมใดก็ย่อมเป็นสิ่งที่ทำได้

ในสภาพปัจจุบัน แม้จะมีพลังงานจากเครื่องจักรใช้แทนแรงงานคน มากมายเพียงใดก็ตาม แรงงานคนก็ยังเป็นปัจจัยสำคัญในกิจกรรมทุกประเภท เครื่องจักรและอุปกรณ์เหล่านั้นยังต้องอยู่ภายใต้ปฏิบัติการจากแรงงานของคน ในการควบคุมดูแลให้เครื่องจักรปฏิบัติงาน เครื่องจักรจะทำงานไปตามรูปแบบที่คนกำหนดไว้ในการสร้างเครื่องจักรนั้น

แต่คน เป็นสิ่งมีชีวิต และเต็มไปด้วยความแปรผันทางจิต ซึ่งไม่มีกฎเกณฑ์ใดที่จะควบคุมและวางแบบแผนการปฏิบัติให้ดำเนินไปอย่างปราศจากความคลาดเคลื่อน เบียงเบนได้ ดังนั้น การที่จะควบคุมให้คนปฏิบัติงานใด ๆ จึงมักมีปัญหาก็คขึ้นเสมอ คำว่า “แรงงาน” ในประเทศไทยคงจะใช้กันมา 30-40 ปีแล้ว แต่ในประเทศอังกฤษใช้คำนี้ในระหว่าง ค.ศ. 1300-1600 ใช้กับงานที่คนถูกบังคับให้ทำ เช่น กรณีทาส จนถึง ค.ศ. 1850 ประเทศต่าง ๆ ในยุโรปไม่มีทาสแล้ว ผู้ประกอบการยังคงใช้วิธีบังคับให้คนทำงานเยี่ยงทาส แม้ว่าจะมีการจ่ายค่าจ้าง การใช้คนงานเป็นไปอย่างเอารัดเอาเปรียบ ไม่เป็นธรรม ดังนั้น ความหมายคำว่า Labour จึงไม่สู้ดีและกลายเป็นสาเหตุหนึ่งที่กลุ่มบุคคลจำพวกหนึ่งเกิดความคิดในเชิงมนุษยธรรมเกี่ยวกับแรงงานขึ้น เช่น Robert Owen ในอังกฤษและ Charles Fourier ในฝรั่งเศส เป็นความคิดที่ชี้ให้เห็นการเอารัดเอาเปรียบของผู้ประกอบการที่กระทำต่อผู้ใช้แรงงาน และต่อมาพัฒนาขึ้นเป็นลัทธิสังคมนิยม และในที่สุดเกิดการปฏิวัติอุตสาหกรรม ตรงนี้ทำให้ความหมายของคำว่า Labour มีความหมายใหม่ ๆ ขึ้นมาอีก หมายถึงงานที่ผู้ทำไม่ถูกบังคับให้ทำ และให้เป็นงานที่ถือเอามนุษยธรรมเป็นหลัก

โดยสรุป การบริหารแรงงาน หากไม่คำนึงถึง เรื่องของจิตวิทยาเป็นฐาน ร่องรับ การบริหารจะดำเนินการไปได้เพียงวงแคบ ๆ และเป็น ไปอย่างฝืด ๆ จึงมีข้อเสนอแนะดังนี้

1. ผู้ปฏิบัติงานเกี่ยวกับแรงงานทุกด้าน ควรคำนึงถึงพลังงานจิตภาพให้เท่ากัน หรือมากกว่าพลังงานกายภาพ
2. แรงงานที่ใช้ไปในการปฏิบัติเชิงมนุษยธรรมนั้น แม้จะไม่มีผลผลิตเชิงเศรษฐกิจโดยตรงแต่จะปฏิเสธไม่ได้ว่าเป็นตัวการสำคัญยิ่งในการสกัดกั้นการสูญเปล่าเชิงเศรษฐกิจ ซึ่งในที่สุดจะเกิดผลดีในทางเศรษฐกิจ
3. แรงงานมีสภาพเป็นสิ่งพลวัต ดังนั้น สถานภาพของแรงงานต้องเปลี่ยนไปเสมอ การบริหารแรงงานจึงควรปรับเปลี่ยนตามการเปลี่ยนแปลงของภาวะทางสังคมและเศรษฐกิจ สภาพทางการศึกษา ความรู้สึกลงในเชิงมนุษยธรรม และการพัฒนาทางวัฒนธรรม
4. การบริหารแรงงานทั้งในระดับชาติและในระดับสถานประกอบการ จะบรรลุผล หากยอมรับความสำคัญของจิตวิทยา และใช้วิชาจิตวิทยาให้มากที่สุดเท่าที่จะสามารถปรับใช้ได้

2. เสนอปัญหา เรื่อง การกำหนดค่าจ้างขั้นต่ำ

สภาที่ปรึกษาเพื่อพัฒนาแรงงานแห่งชาติได้พิจารณาและให้ความเห็น 2 ครั้ง (12 มิถุนายน 2521 และ 28 กันยายน 2521) สรุปได้ดังนี้

1. ควรมีกฎหมายกำหนดค่าจ้างขั้นต่ำต่อไป เนื่องจากเหมาะสมกับสถานการณ์แรงงานของไทย เพราะผู้ใช้แรงงานมีอำนาจต่อรองน้อย จำนวนผู้เข้าสู่ตลาดแรงงานมีมากกว่าปริมาณงานที่มีอยู่ ถ้าปล่อยให้กำหนดค่าจ้างโดยเสรีจะทำให้เกิดความไม่เป็นธรรมขึ้น

2. วิธีการกำหนดค่าจ้างขั้นต่ำที่มีอยู่เหมาะสมแก่ทุกฝ่ายแล้ว

3. นอกจากถือเกณฑ์ตามข้อ 6 แห่งประกาศกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการกำหนดค่าจ้างขั้นต่ำแล้ว ค่าจ้างขั้นต่ำต้องกำหนดเป็นตัวเงิน ส่วนการให้สวัสดิการที่คิดเป็นตัวเงิน นายจ้างต้องตกลงกันเอง

สำหรับเงินค่าครองชีพ โบนัส และสวัสดิการที่นอกเหนือไปจากที่กฎหมายกำหนดไม่ควรนำมารวมเป็นค่าจ้าง

3. เสนอความเห็น เรื่อง กรรมกรได้รับความกระทบกระเทือนจากการใช้เครื่องทุ่นแรงของบริษัท ที.บี.เอส

สภาที่ปรึกษาเพื่อพัฒนาแรงงานแห่งชาติได้พิจารณาและเสนอรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย เมื่อวันที่ 7 ธันวาคม 2521 ว่าการใช้เครื่องทุ่นแรงในกิจการขนส่งสินค้าทางน้ำเป็นสิ่งจำเป็น เพราะสินค้าออกของไทยยังต้องแข่งขันในตลาดโลก และการใช้เครื่องทุ่นแรงดังกล่าว จะช่วยลดต้นทุนสินค้าได้ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อประเทศโดยส่วนรวมอย่างไรก็ดี ก่อนที่รัฐบาลจะพิจารณาให้การส่งเสริมการลงทุนการใช้เครื่องทุ่นแรงประเภทใดประเภทหนึ่ง ควรจะต้องพิจารณาถึงผลได้ผลเสียซึ่งจะกระทบต่อเศรษฐกิจและสังคมทั้งฝ่ายลูกจ้างและนายจ้าง โดยมอบให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องพิจารณาให้รอบคอบ และหามาตรการป้องกันและรองรับปัญหาไว้ล่วงหน้า

4. เสนอการแก้ไขปัญหาแรงงานสัมพันธ์

องค์การแรงงานระหว่างประเทศ (ILO) ได้ให้ทุนแก่คณะผู้แทนกรรมการสภาที่ปรึกษาเพื่อพัฒนาแรงงานแห่งชาติ เดินทางไปศึกษาดูงานด้านแรงงานสัมพันธ์ตลอดจนกิจกรรมที่เกี่ยวข้อง ณ ประเทศฟิลิปปินส์ มาเลเซีย และสิงคโปร์ ระหว่างวันที่ 3-22 ตุลาคม 2521 สรุปผลการศึกษาดูงาน มีสาระสำคัญ ดังนี้

1. รัฐบาลควรมีนโยบายเกี่ยวกับแรงงานที่แน่นอน และนโยบายดังกล่าวพึงมีลักษณะที่เป็นการเสริมสร้าง หรือสนับสนุนสภาพการณ์ ดังต่อไปนี้

- 1.1 เสริมสร้างความมั่นคงของชาติ
- 1.2 สนับสนุนให้กิจการด้านแรงงานมีส่วนในการพัฒนาเศรษฐกิจ
- 1.3 ส่งเสริมความเป็นธรรมในสังคม

2. รัฐบาลจำเป็นต้องมีสถาบันทางราชการระดับสูงกว่ากรมแรงงาน โดยควรมีฐานะในระดับกระทรวง ซึ่งเป็นที่ยอมรับนับถือจากฝ่ายนายจ้าง ลูกจ้าง รัฐบาล และนานาชาติ หรือ องค์การระหว่างประเทศ อีกทั้ง จะต้องร่วมรับผิดชอบกับรัฐบาล เพราะลักษณะงานที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับกระทรวง ทบวง กรม รัฐวิสาหกิจและหน่วยงานต่าง ๆ เป็นอันมาก จึงจะสามารถนำนโยบายของรัฐบาลไปปฏิบัติให้เป็นผลสำเร็จสมความมุ่งหมาย หน่วยงานระดับกระทรวงดังกล่าวนี้ นอกจากจะต้องรับผิดชอบตามปกติแล้ว ยังจะต้องรับภาระในกิจการด้านแรงงานที่สำคัญอีกอย่างน้อย 5 ประการ คือ

2.1 เป็นศูนย์อำนวยการและประสานงานด้านนโยบายแรงงานแห่งชาติ

2.2 เป็นผู้ส่งเสริมและเฝ้าอำนวยการในการเสริมสร้างองค์การลูกจ้างและนายจ้าง ให้เป็นไปตามกฎหมาย ข้อบังคับ นโยบาย และมีประสิทธิภาพที่แท้จริง

2.3 เป็นผู้วางแผนและดำเนินการป้องกันแก้ไขพฤติกรรมทางอุตสาหกรรม เพื่อให้เกิดข้อพิพาทแรงงานให้น้อยที่สุดที่จะทำได้ และเมื่อเกิดขึ้นแล้ว ก็ต้องจัดให้มีหน่วยชี้ขาดข้อพิพาทหรือข้อเรียกร้องให้มีประสิทธิผลและได้ผลเหมาะสมแก่ทุกฝ่าย

2.4 เป็นผู้พิจารณาปรับปรุงแก้ไขกฎหมายเพื่อกำหนดสิทธิ และหน้าที่ของคณงานและนายจ้าง องค์การลูกจ้างและองค์การนายจ้างให้เป็นไปอย่างเหมาะสมเพื่อประโยชน์การพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศชาติสืบไป

2.5 เป็นผู้สนับสนุนและส่งเสริมการสร้างงานและประสานงานเพื่อลดและแก้ไขปัญหาการว่างงานของประชาชน ซึ่งอาจเกิดจากการเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วของประชากรในประเทศ หรือการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีสมัยใหม่

อย่างไรก็ดี การที่จะยกฐานะหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้เป็นระดับกระทรวง ควรจะกำหนดแผนปฏิบัติการให้เหมาะสมและรัดกุม โดยคำนึงถึงประเด็นดังต่อไปนี้

- การจัดรูปองค์การที่เหมาะสม
- กระบวนการปฏิบัติงานที่คล่องตัว ทันต่อเหตุการณ์และได้ผล
- คุณวุฒิและคุณภาพของเจ้าหน้าที่ ได้แก่ ความเหมาะสมต่องานที่รับผิดชอบ โดยเฉพาะในด้าน ความรู้ ประสบการณ์ ทักษะ และความเหมาะสมต่องานที่รับ

- ระบบวิเคราะห์ ติดตาม และประเมินผล ได้แก่ ระบบข้อสนเทศ การวิเคราะห์ทางเทคนิค และระบบควบคุมที่เหมาะสม

- ปัญหาด้านการเงินและกำลังคนของหน่วยงาน

3. รัฐควรดำเนินการฝึกอบรม ในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับแรงงานให้เพียงพอ โดยเฉพาะ

3.1 การฝึกอบรมผู้นำฝ่ายนายจ้าง ลูกจ้าง และฝ่ายราชการที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ผู้นำเหล่านี้ได้เข้าใจกฎหมาย ระเบียบข้อบังคับต่าง ๆ ตลอดจนนโยบายของทางราชการที่เกี่ยวข้อง เพื่อจะได้ช่วยกันบริหารงานด้านแรงงานให้บรรลุผลดีสมดังเจตนารมณ์ของทางราชการ

3.2 การฝึกอบรมอาชีพต่าง ๆ เพื่อสนองความต้องการของตลาดแรงงาน

3.3 การฝึกช่างฝึกหัด โดยร่วมมือประสานงานกับธุรกิจอุตสาหกรรมฝึกช่างฝีมือ

กรรมฝึกช่างฝีมือ

3.4 การฝึกฝนอาชีพเพิ่มเติม หรือฝึกอบรมใหม่ให้แก่คนงานที่ว่างงาน เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีสมัยใหม่ รวมทั้งการฝึกอบรมเพื่อยกระดับคนงานทั่วไป

การฝึกอบรมที่มีประสิทธิผลนั้น เป็นสิ่งที่เหมาะสมกับสภาพการณ์แท้จริงและเป็นสิ่งที่อาจนำไปประยุกต์ให้เป็นประโยชน์ได้จริง

4. เมื่อรัฐบาลได้กำหนดนโยบายแรงงานเป็นที่แน่นอน และมีหน่วยงานรับผิดชอบดังกล่าวในข้อ 2 แล้ว สิ่งสำคัญอีกประการหนึ่ง ซึ่งจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับการที่จะป้องกันและแก้ไขปัญหาคือ รัฐบาลจะต้องยึดมั่นและปฏิบัติตามนโยบาย ตลอดจนกฎหมายข้อบังคับที่กำหนดไว้อย่างเคร่งครัดและต้องปฏิบัติต่อทุกคนทุกกลุ่มอย่างเสมอภาคกัน โดยไม่มีข้อยกเว้น หรือการเลือกปฏิบัติใดทั้งสิ้น

สภาที่ปรึกษาเพื่อพัฒนาแรงงานแห่งชาติ เห็นว่า ข้อเสนอแนะทั้งหมดของคณะตุลาการ เป็นประโยชน์มาก และเห็นว่าควรให้มีการประชุมโต๊ะกลมเพื่อกำหนดนโยบายระหว่างเจ้าหน้าที่ระดับสูงซึ่งมีอำนาจในการตัดสินใจของกระทรวงมหาดไทย (หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น กอ.รมน. บก. ส่วนหน้า กรมตำรวจ กรมการปกครอง กรมแรงงาน ฯลฯ) กับผู้แทนคณะกรรมการสภาที่ปรึกษา ฯ ในการพิจารณารายละเอียดและวิธีปฏิบัติ ซึ่งจะทำให้เกิดผลสำเร็จตามข้อเสนอแนะของคณะตุลาการและสรุปข้อยุติเสนอรัฐบาลพิจารณาอีกชั้นหนึ่งต่อไป

5. พิจารณาข้อเสนอของสภาองค์กรลูกจ้าง สภาแรงงานแห่งประเทศไทย
ไทยเกี่ยวกับข้อคิดเห็นในการปรับปรุงคณะกรรมการแรงงานแรงงานสัมพันธ์

สภาที่ปรึกษาเพื่อพัฒนาแรงงานแห่งชาติได้รับหนังสือสภาองค์กรลูกจ้างสภาแรงงานแห่งประเทศไทย เสนอข้อคิดเห็นเกี่ยวกับการปรับปรุงคณะกรรมการแรงงานสัมพันธ์

สภาที่ปรึกษาเพื่อพัฒนาแรงงานแห่งชาติได้พิจารณาแล้วเห็นว่า เรื่องนี้มีได้เกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ของสภาที่ปรึกษาเพื่อพัฒนาแรงงานแห่งชาติโดยตรง จึงเสนอข้อคิดเห็นในทางวิชาการ เท่านั้น และได้เสนอความเห็นต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย เมื่อวันที่ 22 มีนาคม 2522 ดังนี้

1. เพื่อให้การพิจารณาของคณะกรรมการแรงงานสัมพันธ์เป็นธรรมแก่ทั้งฝ่ายนายจ้างและฝ่ายลูกจ้าง เห็นสมควรให้องค์ประกอบของคณะกรรมการแรงงานสัมพันธ์ประกอบด้วย กรรมการจากฝ่ายนายจ้าง ฝ่ายลูกจ้าง และฝ่ายรัฐบาล ฝ่ายละ 5 คนเท่ากัน
2. การคัดเลือกกรรมการที่จะเป็นผู้แทนจากฝ่ายนายจ้าง หรือฝ่ายลูกจ้าง ควรให้แต่ละฝ่ายดำเนินการคัดเลือกกันเอง
3. ในการที่คณะกรรมการแรงงานสัมพันธ์ จะแต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อหาข้อเท็จจริงนั้น เห็นสมควรตั้งคณะกรรมการที่ประกอบด้วยผู้แทนทั้ง 3 ฝ่ายเข้าร่วมเป็นอนุกรรมการ ทั้งนี้ เพื่อให้เกิดความเป็นธรรมแก่ทุกฝ่ายอย่างแท้จริง

ผลการดำเนินงานของสภาที่ปรึกษาเพื่อพัฒนาแรงงานแห่งชาติ ชุดที่ 2
(1 พฤษภาคม 2523 - 30 เมษายน 2525) มีจำนวน 14 เรื่อง ได้แก่ (สภาที่ปรึกษาเพื่อพัฒนาแรงงานแห่งชาติ, 2540, น. 14-30)

1. พิจารณาข้อเรียกร้องขอเพิ่มค่าครองชีพของพนักงานรัฐวิสาหกิจ
พนักงานรัฐวิสาหกิจได้ยื่นข้อเรียกร้องต่อรัฐบาล ขอค่าครองชีพ เดือนละ 750 บาท ตั้งแต่วันที่ 18 กันยายน 2522 โดยประสงค์จะให้ผลบังคับใช้ในวันที่ 1 ตุลาคม 2522 โดยอ้างสาเหตุ การเพิ่มขึ้นของค่าใช้จ่ายในการครองชีพและการปรับเงินเดือนของข้าราชการ

กระทรวงมหาดไทยได้มอบให้สภาที่ปรึกษาเพื่อพัฒนาแรงงานแห่งชาติพิจารณา และได้เสนอรายงานผลการพิจารณาเมื่อ 30 มิถุนายน 2523 ดังนี้

- 1) ให้เพิ่มค่าครองชีพ 400 บาท แก่พนักงานรัฐวิสาหกิจที่มีเงินเดือนหรือค่าจ้างเท่ากับหรือต่ำกว่า 3,030 บาทต่อเดือน

2) เพิ่มค่าครองชีพ 300 บาท สำหรับพนักงานและลูกจ้างของรัฐวิสาหกิจที่มีค่าจ้างเงินเดือนเกินกว่า 3,030 บาท แต่ไม่เกิน 5,650 บาทต่อเดือน

3) ให้มีการปรับปรุงโครงสร้างค่าจ้าง/เงินเดือนของพนักงานรัฐวิสาหกิจ โดยเฉพาะหลักเกณฑ์การพิจารณาความดีความชอบของพนักงานรัฐวิสาหกิจ

กระทรวงมหาดไทยเห็นชอบและนำเสนอคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 7 กรกฎาคม 2523 มีมติเห็นชอบเมื่อวันที่ 8 กรกฎาคม 2523 และมอบให้สภาที่ปรึกษาเพื่อพัฒนาแรงงานแห่งชาติพิจารณาการปรับปรุงโครงสร้างค่าจ้าง/เงินเดือน ดังกล่าว เสนอคณะรัฐมนตรีภายในวันที่ 15 กันยายน 2523

2. พิจารณาหลักเกณฑ์การพิจารณาความดีความชอบของพนักงานรัฐวิสาหกิจ

สภาที่ปรึกษาเพื่อพัฒนาแรงงานแห่งชาติ ได้เสนอข้อคิดเห็น เรื่อง ผลการพิจารณาหลักเกณฑ์การพิจารณาความดีความชอบของพนักงานรัฐวิสาหกิจ ต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณา ดังนี้

1. ให้คณะกรรมการของรัฐวิสาหกิจต่าง ๆ พิจารณาความดีความชอบประจำปี 2523 ของพนักงานรัฐวิสาหกิจตามหลักเกณฑ์เดิมไปก่อน โดยให้คำนึงถึงความเป็นธรรม หลักประหยัดและฐานะการเงินของรัฐวิสาหกิจนั้น ๆ ด้วย

2. มอบให้กระทรวงการคลังร่วมกับกระทรวงมหาดไทยรับข้อคิดเห็นของสภาที่ปรึกษา ฯ ไปประกอบการพิจารณากำหนดเป็นระเบียบหรือหลักพิจารณาความดีความชอบของพนักงานรัฐวิสาหกิจเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาอีกครั้งหนึ่ง

คณะรัฐมนตรีมอบให้กระทรวงการคลังร่วมกับกระทรวงมหาดไทยรับข้อคิดเห็นของสภาที่ปรึกษา ฯ ไปประกอบการพิจารณากำหนดเป็นระเบียบหรือหลักเกณฑ์การพิจารณาความดีความชอบของพนักงานรัฐวิสาหกิจ และเสนอให้คณะรัฐมนตรีพิจารณาอีกครั้งหนึ่ง

3. พิจารณาหลักเกณฑ์ และแนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับการประสานงานความช่วยเหลือด้านการศึกษาอบรมแรงงาน

สภาที่ปรึกษาเพื่อพัฒนาแรงงานแห่งชาติ ได้เสนอความเห็นให้รัฐบาลกำหนดหลักเกณฑ์และแนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับการประสานงานความช่วยเหลือด้านการศึกษาอบรมแรงงานจาก องค์กร มูลนิธิ หรือสถาบันอื่น ๆ ทั้งภายในและภายนอกประเทศ ซึ่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยได้เห็นชอบกับข้อเสนอของสภาที่ปรึกษา ฯ ที่จะให้นำเรือเสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อขอความเห็นชอบต่อไป

คณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 21 ตุลาคม 2523 มีมติให้ส่งเรื่องนี้ให้สภาความมั่นคงแห่งชาตินำไปพิจารณา ก่อนที่จะเสนอคณะรัฐมนตรีอีกครั้ง สภาความมั่นคงแห่งชาติได้เสนอแนะไปยังเลขาธิการนายกรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 9 ธันวาคม 2523 ให้แต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณาการดำเนินการขององค์การต่างประเทศ ซึ่งนายกรัฐมนตรีได้เห็นชอบกับข้อเสนอและมอบให้กระทรวงมหาดไทยเป็นหน่วยงานหลักเมื่อวันที่ 9 มีนาคม 2524 รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยมีคำสั่งแต่งตั้งรองปลัดกระทรวงมหาดไทย เป็นประธาน มีหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องและอธิบดีกรมแรงงานเป็นกรรมการและเลขานุการ รวมทั้งมีประธานสภาที่ปรึกษาเพื่อพัฒนาแรงงานแห่งชาติร่วมเป็นกรรมการด้วย

4. พิจารณาปรับปรุงโครงสร้างการบริหารแรงงานและแก้ไขคำสั่งคณะปฏิรูปการปกครองแผ่นดิน ฉบับที่ 47

สภาที่ปรึกษาฯ เห็นว่าตั้งแต่มีการจัดตั้งสภาที่ปรึกษาฯ มาเป็นเวลา 4 ปี มีคณะกรรมการ 2 ชุด ได้พิจารณาเห็นว่าคำสั่ง พร.47 มีปัญหาในทางปฏิบัติ ดังนี้

ข้อ 1 ระบุให้นายกรัฐมนตรีมีอำนาจจัดตั้งสภาที่ปรึกษาฯ แต่มิได้มีการกล่าวถึงอำนาจอื่นใดอีกเลย

ข้อ 2 ระบุให้กรรมการชุดนี้เป็นองค์กรไตรภาคี แต่กรรมการผู้แทนฝ่ายรัฐบาลเป็น 2 เท่า ของฝ่ายนายจ้างและฝ่ายลูกจ้าง

ข้อ 3 กำหนดให้กรรมการ อยู่ในตำแหน่งได้คราวละ 2 ปี และอยู่ในตำแหน่งติดต่อกันได้ไม่เกิน 4 ปี เป็นการใช้ภาษาที่ไม่ชัดเจนและรัดกุมพอ อาจก่อให้เกิดปัญหาในการตีความได้

ข้อ 4 ให้จัดตั้งสำนักงานสภาที่ปรึกษาฯ ในสังกัดกระทรวงมหาดไทย ซึ่งกระทรวงมหาดไทยได้มีคำสั่งกระทรวงมหาดไทยให้จัดตั้งสำนักงานฯ ขึ้น แต่ในทางนิตินัยมิได้ดำเนินการให้เป็นไปตามคำสั่งที่จะให้ สำนักงานเลขาธิการสภาที่ปรึกษาฯ ขึ้นตรงต่อกระทรวงมหาดไทย สำนักงานเลขาธิการฯ ยังเป็นหน่วยงานหนึ่งในกรมแรงงาน ตามการแบ่งส่วนราชการแผ่นดิน จึงทำให้เกิดการสับสนในทางปฏิบัติราชการ

สภาที่ปรึกษาฯ ได้ร่างพระราชบัญญัติสภาพัฒนาแรงงานแห่งชาติ ขึ้นเพื่อส่งเสริมการบริหารแรงงานให้มีประสิทธิภาพอันก่อให้เกิดประโยชน์และความเป็นธรรมแก่ฝ่ายนายจ้าง และฝ่ายลูกจ้าง ตลอดจนผู้ใช้แรงงานทั้งหมด และเสนอร่างดังกล่าวต่อกระทรวงมหาดไทยเมื่อวันที่ 26 พฤศจิกายน 2523

5. พิจารณาโครงการประกันสังคม

สภาที่ปรึกษาเพื่อพัฒนาแรงงานแห่งชาติ เห็นว่า ปัจจุบันนายจ้าง และลูกจ้างได้เห็นประโยชน์ของการประกันสังคม และรัฐบาลได้ให้ความสนใจและมีนโยบายที่จะดำเนินงานประกันสังคมด้วย ประกอบกับสภาพทางเศรษฐกิจและสังคมในปัจจุบันจำเป็นต้องสร้างหลักประกันอันมั่นคงในการดำรงชีวิตให้แก่ลูกจ้างในสถานประกอบการและรัฐวิสาหกิจ วิธีที่รัฐบาลจะสร้างความมั่นคงให้แก่บุคคลดังกล่าวได้ดี คือ การประกันสังคม สภาที่ปรึกษาฯ จึงเห็นว่า ควรสนับสนุนให้มีการประกันสังคมอย่างจริงจังในประเทศไทย ซึ่งในต่างประเทศโดยส่วนใหญ่มีการใช้ระบบประกันสังคมเป็นเครื่องมือในการให้ความคุ้มครองฐานะความเป็นอยู่ของผู้ใช้แรงงานโดยทั่วไปแล้ว

สภาที่ปรึกษาฯ ได้เสนอหลักการ โครงการประกันสังคมต่อกระทรวงมหาดไทย ดังนี้

1. ประเภทของการประกัน

ในขั้นแรก ควรมีการประกันประเภทต่าง ๆ คือ การประกันการประสบอันตรายหรือ เจ็บป่วยเนื่องจากการทำงาน ซึ่งดำเนินการ โดยกองทุนเงินทดแทนแล้ว จึงเห็นควรเพิ่ม การประกันการประสบอันตราย หรือเจ็บป่วยนอกเหนือจากการทำงาน การประกันการพิการและทุพพลภาพ การประกันการคลอดบุตร ทั้งนี้ การประกันการคลอดบุตร ควรสอดคล้องกับนโยบายการวางแผนครอบครัวด้วย เมื่อดำเนินการประกันสังคมไปแล้ว ระยะเวลาหนึ่ง ควรเพิ่มการประกันการชราภาพ

2. ขอบเขตของการประกัน

เห็นด้วยกับคณะกรรมการเฉพาะกิจที่เสนอให้เริ่มการประกันในวงแคบก่อน ระยะเวลาเริ่มใช้บังคับในเขตกรุงเทพฯ จังหวัดใกล้เคียง และจังหวัดใหญ่ ๆ ที่เป็นแหล่งอุตสาหกรรมในภาคต่าง ๆ โดยให้สถานประกอบการที่มีลูกจ้างตั้งแต่ 20 คนขึ้นไป รวมทั้งรัฐวิสาหกิจต่าง ๆ อยู่ในข่ายการประกันสังคม เว้นแต่รัฐวิสาหกิจในกิจการสาธารณูปโภค ซึ่งอยู่นอกข่ายบังคับของกองทุนเงินทดแทน เมื่อการประกันสังคมดำเนินไป ระยะเวลาหนึ่งแล้วก็อาจขยายให้คลุมถึงสถานประกอบการที่มีลูกจ้างต่ำกว่า 20 คนลงมา และขยายไปทั่วประเทศ

3. บริการทางการแพทย์

ในระยะแรกสำหรับกรุงเทพฯ และจังหวัดใกล้เคียง ควรใช้บริการของสถานพยาบาลของเอกชน เพราะโรงพยาบาลของรัฐ อาจไม่สามารถให้บริการได้อย่างเพียงพอ ส่วนในจังหวัดอื่น ๆ ใช้บริการของทางราชการและเอกชน ในการดำเนินการให้

บริการทางการแพทย์นี้โครงการประกันสังคมควรขอความร่วมมือกับโรงพยาบาลและสถานพยาบาลของรัฐ เพื่อให้สามารถบริการทางการแพทย์ได้อย่างรวดเร็วและทั่วถึง

4. รูปแบบของการดำเนินงาน

ควรดำเนินการในรูปแบบบังคับ (Compulsory) ในกลุ่มผู้ที่มีรายได้ (Wage Earner) ก่อน ขึ้นต่อไปจึงเปิดโอกาสให้มีการประกันโดยสมัครใจในกลุ่มนอกข่ายบังคับ

5. อัตราเงินสมทบ

เห็นด้วยกับข้อเสนอของคณะกรรมการเฉพาะกิจ ในการเรียกเก็บเงินสมทบแบบอัตราร้อยละของรายได้ (Percentage Rate) จะเกิดความเป็นธรรมกว่าการเก็บแบบอัตราเดียวหรือ แบบช่วงระดับรายได้ (Class Wage Rate) สภาพที่ปรึกษา เห็นว่าอัตราเงินสมทบที่เรียกเก็บจากนายจ้าง ลูกจ้างและรัฐบาล ควรเป็นอัตราเท่ากันในระยะแรกสำหรับลูกจ้างให้กำหนดเก็บจากผู้ที่มีรายได้ตั้งแต่อัตราค่าจ้างขั้นต่ำขึ้นไป

6. การให้ประโยชน์ทดแทน

ลูกจ้างที่อยู่ในข่ายประกันสังคม จะได้รับเงินทดแทนรายได้ที่ต้องสูญเสียไปในระหว่างประสบอันตราย หรือเจ็บป่วย รวมทั้ง ประโยชน์ทดแทนเป็นค่าใช้จ่ายในการรักษาพยาบาล การตรวจโรคประจำปี และการป้องกันโรค

7. รูปแบบของการบริหารองค์กร

ในระยะแรก รวมสองหน่วยงาน คือ กองทุนความมั่นคงแห่งสังคม กรมประชาสงเคราะห์ และกองทุนเงินทดแทน กรมแรงงาน เข้าเป็นหน่วยงานเดียวกัน สังกัดกระทรวงมหาดไทยไปก่อน ในอนาคต ควรเป็นรัฐวิสาหกิจหรือ ในรูปบริษัท เพื่อความคล่องตัวในการบริหาร

8. มาตรการควบคุมค่าใช้จ่าย

ควรมีมาตรการในการควบคุมค่าใช้จ่าย เพื่อป้องกันปัญหาพื้นฐานไม่ให้มีการจ่ายเงินและการใช้บริการฟุ่มเฟือยเกินความจำเป็น หรือทุจริตในการเบิกจ่ายเกินสิทธิ

9. สิทธิประโยชน์ของลูกจ้างที่ได้รับจากนายจ้าง

ในกรณีที่นายจ้างเคยจัดสวัสดิการให้แก่ลูกจ้างเป็นเงินสูงกว่า หรือบริการที่ดีกว่าการให้ประโยชน์ทดแทนจากกองทุนประกันสังคมอยู่แล้วให้ลูกจ้างมีสิทธิที่จะได้รับสวัสดิการนั้น ๆ จากนายจ้างต่อไป

เมื่อวันที่ 3 กุมภาพันธ์ 2524 คณะรัฐมนตรีได้แต่งตั้งคณะกรรมการเตรียมการประกันสังคมขึ้น โดยมีปลัดกระทรวงมหาดไทยเป็นประธาน และมีเลขาธิการสภาที่ปรึกษาเพื่อพัฒนาแรงงานแห่งชาติร่วมเป็นกรรมการด้วย

6. พิจารณาร่างพระราชบัญญัติการส่งเสริมการฝึกอาชีพในสถานประกอบการ

สภาที่ปรึกษาเพื่อพัฒนาแรงงานแห่งชาติเสนอกระทรวงมหาดไทยเมื่อวันที่ 23 กุมภาพันธ์ 2524 โดยเสนอแนวความคิด ดังต่อไปนี้

แนวความคิดของพระราชบัญญัติส่งเสริมการฝึกอาชีพในสถานประกอบการฉบับนี้ อย่างหนึ่งก็คือการขอให้มีการดำเนินการจัดฝึกวิชาชีพโดยมีกฎหมายรองรับ และมีการคุ้มครองบางส่วน เช่น คุ้มครองผู้ฝึกหัด ซึ่งจะจัดการฝึกหรือไม่ก็ด้วยความสมัครใจของสถานประกอบการนั้น ๆ เอง กฎหมายฉบับนี้จะเป็นประโยชน์ ในแง่ของการกระตุ้นวงการอุตสาหกรรมเป็นการส่งเสริมให้เกิดการจัดฝึกหัดขึ้น กฎหมายจึงมีลักษณะของการส่งเสริมการฝึกอาชีพให้เห็นประโยชน์ร่วมกัน โดยมุ่งให้เห็นประโยชน์และคุณค่าของการจัดฝึกหัดกระทรวงศึกษาธิการ ได้จัดทำร่างพระราชบัญญัติส่งเสริมการฝึกอาชีพไว้เช่นกัน แต่ในหลักการมีความแตกต่างกับร่างพระราชบัญญัติส่งเสริมการฝึกอาชีพที่กรมแรงงานเสนอ เช่นในเรื่องการบังคับให้สถานประกอบการต่าง ๆ ต้องรับนักเรียน นักศึกษา ที่สถานการศึกษาต่าง ๆ ส่งไปฝึกงาน สภาที่ปรึกษาฯ เห็นว่าเป็นคนละส่วนกัน จึงแยกไว้ไม่นำมาพิจารณาร่วมด้วย กระทรวงศึกษาธิการจึงขอสงวนสิทธิที่จะไปจัดทำเป็นร่างกฎหมายประกาศใช้ในส่วน of กระทรวงศึกษาธิการต่อไป

7. พิจารณาข้อเสนอของกระทรวงกลาโหมขอแก้ไขประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง การคุ้มครองแรงงานเพื่อให้ลูกจ้างที่ถูกเรียกพลเพื่อฝึกวิชาทหารหรือเพื่อทดสอบความพร้อมพร้อมตามกฎหมายว่าด้วยการรับราชการทหาร ได้รับค่าจ้างตลอดระยะเวลาที่ลาแต่ไม่เกินปีละ 60 วัน

สภาที่ปรึกษาฯ ได้เสนอเป็น 2 แนวทาง ดังนี้

แนวที่ 1 เสียงส่วนใหญ่ของสภาที่ปรึกษาฯ เห็นว่า โดยปกติแล้วระยะเวลาที่ลูกจ้างถูกเรียกพลโดยกระทรวงกลาโหม จะประมาณปีละ 15-30 วัน ปี 2523 เป็นปีแรกที่มีสถานการณ์จำเป็นต้องการเรียกพลโดยใช้เวลา 60 วัน จำนวนลูกจ้างที่เกี่ยวข้องเป็นจำนวนน้อยมากในสถานประกอบการแต่ละแห่ง ไม่น่าจะเป็นปัญหาหรือเป็นภาระแก่นายจ้าง หากจะใช้วิธีการขอร้องก็จะทำให้มีการปฏิบัติไม่เสมอเหมือนกัน คือ ให้ความร่วมมือบ้างไม่ให้ความร่วมมือบ้าง จึงเห็นควรแก้ไขประกาศกระทรวงมหาดไทยตามที่กระทรวงกลาโหมเสนอ

เพื่อไม่ให้ลูกจ้างประสบปัญหาการขาดรายได้ในการอุปการะเลี้ยงดูครอบครัวในระหว่างที่
ต้องไปปฏิบัติราชการทหาร

แนวที่ 2 เสียงส่วนน้อยของสภาที่ปรึกษาฯ เห็นว่า ตามปกตินายจ้าง
ในสถานประกอบขนาดกลางและขนาดใหญ่ได้ให้ความร่วมมือแก่ทางราชการทหารอยู่เป็น
ปกติแล้ว ส่วนสถานประกอบการขนาดเล็กก็ได้ให้ความร่วมมือตามกำลังความสามารถ การ
จะใช้กฎหมายเป็นเครื่องมือบังคับอาจเกิดผลเสียหายนะ จึงควรรักษาไว้ซึ่งความร่วมมือจากนายจ้าง
โดยมีหนังสือจากกระทรวงกลาโหมให้แก่ลูกจ้างที่ถูกเรียกพลนำไปแสดงต่อนายจ้าง

กระทรวงมหาดไทยออกประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่องการ
คุ้มครองแรงงาน (ฉบับที่ 8) ประกาศ ณ วันที่ 28 ตุลาคม 2523 ดังนี้

“ข้อ 33 ทวิ ให้นายจ้างจ่ายค่าจ้างแก่ลูกจ้างประจำในวันลาเพื่อเข้ารับ
ราชการทหารในการเรียกพลเพื่อตรวจสอบ เพื่อฝึกวิชาทหาร หรือเพื่อทดสอบความพร้อม
ตามกฎหมายว่าด้วยการรับราชการทหาร เท่ากับค่าจ้างในการทำงานตลอดระยะเวลาที่ลา แต่
ไม่เกินปีละ 60 วัน”

8. พิจารณาเรื่อง การยกเลิกวันหยุดชดเชยของรัฐวิสาหกิจและธนาคาร

สภาที่ปรึกษาฯ เห็นชอบกับข้อชี้แจงของกรมแรงงาน และธนาคารแห่ง
ประเทศไทยเกี่ยวกับประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง การคุ้มครองแรงงาน ซึ่งกำหนดให้
นายจ้างจัดวันหยุดตามประเพณีไม่น้อยกว่าปีละ 13 วัน และถ้าวันหยุดตามประเพณีวันใดตรงกับ
วันหยุดประจำสัปดาห์ให้เลื่อนวันหยุดตามประเพณีวันนั้นไปหยุดในวันทำงานถัดไปเป็น
สิทธิของลูกจ้างตามกฎหมายไม่สมควรยกเลิก

สภาที่ปรึกษาฯ ได้เสนอข้อคิดเห็นดังกล่าวต่อกระทรวงมหาดไทย ซึ่ง
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยได้เห็นชอบกับข้อคิดเห็นของสภาที่ปรึกษาเพื่อพัฒนาแรง
งานแห่งชาติ

9. พิจารณาเรื่องให้ยกเลิกประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง ให้ข้อพิพาท แรงงานเข้าสู่การชี้ขาด และห้ามนายจ้างนัดหยุดงานในระหว่างประกาศใช้กฎอัยการศึก

สภาที่ปรึกษาฯ ได้พิจารณาข้อคิดเห็นของกรมแรงงานและเห็นชอบด้วย
เพราะการนัดหยุดงานและการปิดงานเป็นสิทธิอันชอบธรรมของลูกจ้างและนายจ้าง เป็น
อำนาจต่อรองโดยสันติวิธีในกระบวนการต่อรองร่วม เพื่อเปลี่ยนแปลงหรือปรับปรุงสภาพ
การจ้าง จึงควรสนับสนุนให้ยกเลิกประกาศกระทรวงมหาดไทยดังกล่าว

สภาที่ปรึกษาเพื่อพัฒนาแรงงานแห่งชาติ ได้เสนอข้อคิดเห็นดังกล่าวต่อ
กระทรวงมหาดไทย ซึ่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยได้เห็นชอบกับข้อคิดเห็นของสภา

ที่ปรึกษาฯ และได้เชิญผู้แทนสภาองค์การลูกจ้างทั้งสามแห่ง ผู้แทนสภาองค์การนายจ้างแห่งประเทศไทย และผู้แทนฝ่ายรัฐบาลร่วมประชุมหารือ และได้ลงนามร่วมกันทำสัญญาสุภาพบุรุษต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยเมื่อวันที่ 29 ธันวาคม 2523 ว่าทุกฝ่ายจะปฏิบัติตามกฎหมายแรงงานอย่างเคร่งครัด และได้ออกประกาศยกเลิกประกาศกระทรวงมหาดไทยฉบับดังกล่าวเมื่อวันที่ 27 มกราคม 2524

10. พิจารณาข้อเสนอขอปรับอัตราค่าจ้างเงินเดือนของการประปาส่วนภูมิภาค

เมื่อวันที่ 29 ธันวาคม 2522 การประปาส่วนภูมิภาค ได้เสนอขอปรับอัตราเงินเดือนค่าจ้างขึ้นอีก 20% ตั้งแต่ 1 มกราคม 2523 เป็นต้นไป

สภาที่ปรึกษาฯ ได้เสนอข้อคิดเห็นไปยังรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย เมื่อวันที่ 7 พฤศจิกายน 2523 โดยเสนอว่า การประปาส่วนภูมิภาคมีสิทธิปรับอัตราค่าจ้างให้สูงขึ้นโดยเทียบเคียงกับอัตราค่าจ้างขององค์การโทรศัพท์

11. หลักเกณฑ์การคัดเลือกผู้แทนนายจ้าง ลูกจ้างในกิจการแรงงาน

สภาที่ปรึกษาฯ เสนอว่า ให้ถือหลักไตรภาคีโดยเปิดโอกาสให้ผู้แทนที่ได้รับการยอมรับจากองค์การนายจ้าง ลูกจ้างได้มีส่วนร่วมรับทราบปัญหาของรัฐบาลและปัญหาของกันและกันดังนี้

1) องค์การลูกจ้างแบ่งออกเป็นสภาองค์การลูกจ้างมากกว่าหนึ่งสภา การคัดเลือกผู้แทนลูกจ้างเป็นตัวแทนในกรรมการไตรภาคีชุดต่าง ๆ จึงควรใช้การประชุมสหภาพแรงงานทั่วประเทศเป็นที่คัดเลือกเสนอชื่อผู้แทนให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยแต่งตั้ง

2) การคัดเลือกผู้แทนนายจ้างให้สมาคมของนายจ้างที่จดทะเบียนตามพระราชบัญญัติแรงงานสัมพันธ์ พ.ศ. 2518 ทำการคัดเลือกเสนอชื่อผู้แทนมาให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย พิจารณาแต่งตั้ง

3) กรณีคัดเลือกผู้แทนนายจ้างและผู้แทนลูกจ้างไปร่วมประชุมองค์การแรงงานระหว่างประเทศรัฐบาลจะต้องกำหนดตัวแทนนายจ้าง ลูกจ้าง ให้สอดคล้องกับธรรมเนียมขององค์การแรงงานระหว่างประเทศ (ILO)

12. ข้อเสนอปรับปรุงโครงสร้างการบริหารแรงงานแห่งชาติ

สภาที่ปรึกษาฯ ได้เสนอรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย เมื่อวันที่ 3 มีนาคม 2524 เสนอโครงสร้างการบริหารแรงงานแห่งชาติ 3 รูปแบบ คือ

1. เป็นกระทรวงเต็มรูปแบบ ประกอบด้วย 7 หน่วยงาน ได้แก่ สำนักงานเลขาธิการรัฐมนตรี สำนักงานปลัดกระทรวง กรมส่งเสริมอาชีพและพัฒนาแรงงาน กรมคุ้มครองแรงงาน สำนักงานแรงงานสัมพันธ์ กรมประชาสัมพันธ์ สำนักงานประกันสังคม

2. เป็นทบวงสังกัดกระทรวงมหาดไทย ชื่อทบวงแรงงานและความมั่นคงทางสังคม และโอนงานกองความมั่นคงทางสังคมจากกรมประชาสัมพันธ์มาสังกัดทบวงนี้ด้วย ประกอบด้วย หน่วยงานระดับกรม 7 หน่วยงาน ได้แก่ สำนักงานเลขาธิการรัฐมนตรี สำนักงานปลัดกระทรวง กรมวิชาการแรงงานและวางแผน กรมคุ้มครองแรงงาน กรมแรงงานสัมพันธ์ กรมพัฒนาแรงงานและการมีงานทำ สำนักงานประกันสังคม

3. เป็นทบวงอิสระ ชื่อทบวงแรงงานและความมั่นคงทางสังคม ประกอบด้วยหน่วยงานระดับกรม 7 หน่วยงาน ได้แก่ สำนักงานเลขาธิการรัฐมนตรี สำนักงานปลัดทบวง กรมวิชาการแรงงานและวางแผน กรมคุ้มครองแรงงาน กรมแรงงานสัมพันธ์ กรมพัฒนาแรงงานและการมีงานทำ สำนักงานประกันสังคม

13.แนวทางแก้ไขและป้องกันปัญหาแรงงานสัมพันธ์

จากการที่พนักงานการสื่อสารแห่งประเทศไทย บางส่วนได้ชุมนุมและนัดหยุดงานเมื่อวันที่ 9 ธันวาคม 2524 โดยไม่ชอบด้วยข้อบังคับของ กสท. และไม่ถูกขึ้นตอนตามกฎหมายแรงงานสัมพันธ์ ซึ่งรัฐบาลได้เข้าแก้ไขและสัญญาจะไม่เอาผิดทางวินัยและกฎหมายกับพนักงานที่หยุดงาน

สภาที่ปรึกษาฯ เห็นว่า เหตุการณ์ดังกล่าวอาจเป็นตัวอย่างแก่พนักงานองค์การอื่นที่อาจนำวิธีการนี้มาใช้ และเห็นว่าสาเหตุการผล่งานเป็นเพราะการบริหารงานภายในของรัฐวิสาหกิจ และปัญหาเนื่องจากนโยบายรัฐบาล

สภาที่ปรึกษาฯ ได้เสนอความเห็นและแนวทางแก้ไขต่อกระทรวงมหาดไทย เมื่อวันที่ 7 มกราคม 2525 ดังนี้

1. ควรมีการปรับปรุงหน่วยงานของรัฐบาลให้สามารถดำเนินการอย่างคล่องตัว รวดเร็วอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อดูแล และประสานงานกับวิสาหกิจต่าง ๆ ในเรื่องการบริหารงาน และการแรงงานสัมพันธ์ให้กระชับ และเป็นผลดีต่อส่วนรวมอย่างแท้จริง

2. ในกรณีที่มีการนัดหยุดงาน โดยไม่ถูกต้องตามขั้นตอนของกฎหมาย ฝ่ายบริหารของรัฐวิสาหกิจจะต้องดำเนินการให้เป็นไปตามตัวบทกฎหมายโดยเคร่งครัด

3. กระทรวงเจ้าสังกัด หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และฝ่ายบริหารของรัฐวิสาหกิจ ต้องชี้แจงทำความเข้าใจกับมติ ครม. และระเบียบข้อบังคับของรัฐวิสาหกิจในเรื่องแรงงานสัมพันธ์ ทั้งนี้ เพื่อป้องกันการนัดหยุดงาน ส่วนในกรณีที่มีการยื่นข้อเรียกร้องฝ่ายบริหารจะต้องสนใจเข้าใจ และหาทางที่จะระงับข้อเรียกร้องที่เกิดขึ้นให้สงบโดยเร็วที่สุด ไม่ใช่ผลักภาระนี้ไปให้รัฐบาลตัดสินใจเอง

4. ในสถานการณ์ปัจจุบัน รัฐบาลควรเร่งจัดตั้งคณะกรรมการไตรภาคีทางด้านการประสานงานบริหารและพัฒนารัฐวิสาหกิจระดับชาติขึ้น ประกอบด้วย รัฐมนตรีเจ้าสังกัด ฝ่ายบริหารรัฐวิสาหกิจ และสหภาพแรงงานเป็นกรรมการฝ่ายละเท่า ๆ กัน เพื่อทำหน้าที่เป็นที่ปรึกษาของรัฐบาล

5. การแต่งตั้งผู้บริหารรัฐวิสาหกิจระดับสูง ควรเลือกสรรจากบุคคลที่มีคุณวุฒิ และความรอบรู้ในงานรัฐวิสาหกิจนั้น ๆ ให้มากกว่าบุคคลที่มาตามวิถีทางการเมือง

14. พิจารณาหาทางให้ความคุ้มครองกับผู้ไปทำงานในตะวันออกกลาง

ปัจจุบันภาวะการว่างงานในประเทศสูงมาก รวมทั้งมีการปลดคนงานออกจำนวนมากด้วย สถานการณ์ทางด้านเศรษฐกิจชะงัก จึงทำให้ความต้องการไปทำงานในต่างประเทศโดยเฉพาะในกลุ่มประเทศตะวันออกกลางเพิ่มสูงขึ้น การหลอกลวงและเอารัดเอาเปรียบต่อผู้ประสงค์ที่จะไปทำงานในต่างประเทศเพิ่มทวีมากขึ้นทุกทีเป็นปัญหาความเดือดร้อนของกลุ่มแรงงานคนไทยเหล่านี้ สภาที่ปรึกษาฯ เห็นว่ารัฐบาลควรจะได้ให้ความสนใจในเรื่องนี้ จึงเสนอแนวทางมาตรการการให้ความคุ้มครองกับคนไทยที่ต้องการหางานทำ เพื่อนำรายได้มาเลี้ยงครอบครัวและช่วยเพิ่มรายได้ให้กับประเทศโดยทางอ้อมด้วย

สภาที่ปรึกษาฯ ได้เสนอรัฐบาลว่า ควรมอบให้คณะกรรมการเฉพาะกิจการจัดส่งคนงานไปทำงานต่างประเทศ ดำเนินการพิจารณาหาแนวทางแก้ไขต่อไป

ผลการดำเนินงานของสภาที่ปรึกษาเพื่อพัฒนาแรงงานแห่งชาติ ชุดที่ 3

(10 กุมภาพันธ์ 2526 – 9 กุมภาพันธ์ 2528) มีจำนวน 14 เรื่อง ได้แก่ (สภาที่ปรึกษาเพื่อพัฒนาแรงงานแห่งชาติ, 2540, น. 30-4)

1. ร่างพระราชบัญญัติสภาพัฒนาแรงงานแห่งชาติ พ.ศ....

สภาที่ปรึกษาฯ ได้นำร่างพระราชบัญญัติสภาพัฒนาแรงงานแห่งชาติ ที่สภาที่ปรึกษาฯ ชุดที่ 2 ยกร่าง และนำเสนอกระทรวงมหาดไทย เมื่อวันที่ 12 เมษายน 2525 มาพิจารณา เนื่องจากเห็นว่า บางมาตรามีบทบัญญัติไม่ตรงกับเจตนารมณ์ อาทิ เรื่องการเลือกตั้งผู้แทนฝ่ายนายจ้าง ถูกอ้าง จึงสมควรแก้ไขปรับปรุงให้ชัดเจน และมีความเหมาะสม

2. พิจารณาปัญหาการว่างงานและแนวทางแก้ไข

สภาที่ปรึกษาฯ ได้เสนอ 3 มาตรการ ดังนี้

1) มาตรการระยะสั้น อาทิเช่น ส่งเสริมการสร้างงานและการลงทุนในภาคเอกชนด้วยนโยบายการเงินและการคลังของรัฐบาล ส่งเสริมการจ้างงานโดยการขยายตลาดแรงงานในต่างประเทศ ส่งเสริมให้เอกชนเข้ามารับเหมางานที่จะมีการจ้างงานเพิ่มขึ้นจากหน่วยงานราชการ แทนการที่หน่วยงานของรัฐจะดำเนินการ เช่น งานทำความสะอาด

2) มาตรการระยะยาว อาทิเช่น ส่งเสริมให้ภาคอุตสาหกรรมใช้แรงงานแทนการใช้เครื่องจักรให้มากขึ้น ส่งเสริมสินค้าออกเพื่อให้เกิดการจ้างงานในประเทศมากขึ้น ส่งเสริมการผลิตและการใช้สินค้าภายในประเทศเพื่อทำให้เกิดการจ้างงานในประเทศมากขึ้น

3) มาตรการเสริม อาทิเช่น การจัดสร้างที่อยู่อาศัยให้สัมพันธ์กับสถานที่จ้างงาน โดยให้การเคหะแห่งชาติร่วมกับการนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทยดำเนินการจัดสร้างที่อยู่อาศัยให้สัมพันธ์กับแหล่งที่จ้างงาน ให้กระทรวงที่เกี่ยวข้องศึกษาค้นคว้าวิจัยเพื่อการวางแผนและการพัฒนาเทคโนโลยี ฝึกอบรมให้แก่เยาวชนเพื่อการมีงานทำ

กระทรวงมหาดไทยเพื่อพิจารณาและเสนอให้นำเสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาต่อไป กระทรวงมหาดไทยเห็นชอบ และให้นำเสนอคณะรัฐมนตรีฝ่ายเศรษฐกิจเมื่อวันที่ 26 ธันวาคม 2526

3. ปัญหาสวัสดิการแรงงานและแนวทางแก้ไข

สภาที่ปรึกษาฯ ได้เสนอแนวทางแก้ไขปัญหาด้านสวัสดิการ ดังนี้

- ส่งเสริมสวัสดิการแรงงานและความปลอดภัยในสถานประกอบการ โดยให้สถานประกอบการขนาดกลางและขนาดเล็ก จัดสวัสดิการตามกฎหมาย ส่วนสถานประกอบการที่จัดสวัสดิการครบถ้วนตามกฎหมายอยู่แล้วก็สนับสนุนให้เพิ่มการจัดสวัสดิการขึ้นตามขีดความสามารถ โดยฝ่ายนายจ้างจะได้รับประโยชน์ตอบแทนจากการนี้ด้วย

- ลดการประสบอันตรายเนื่องจากการทำงาน
- ให้ความคุ้มครองในการใช้แรงงานหญิงเด็ก
- ส่งเสริมการศึกษาวิจัยและเผยแพร่ข้อมูลด้านสวัสดิการแรงงาน และเผยแพร่ผลการวิจัยให้หน่วยงานของรัฐและเอกชนได้ใช้ประโยชน์ต่อไป

4. พิจารณาปัญหาแรงงานไทยในต่างประเทศแนวทางแก้ไข

สภาที่ปรึกษาฯ ได้เสนอแนวทางแก้ไขปัญหาแรงงานไทยในต่างประเทศ ในหลักการที่สำคัญ 5 ประการ ได้แก่

1) การหลอกลวงและเอาเปรียบคนงาน

- 2) กรณีที่เกิดจากคนไทยที่เดินทางไปทำงานในต่างประเทศ
- 3) การขยายตลาดแรงงานในต่างประเทศ
- 4) การเงินของคนงาน
- 5) นายหน้าจัดหางานระหว่างประเทศ

สภาที่ปรึกษาฯ ได้เสนอรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย เพื่อพิจารณา เสนอคณะรัฐมนตรีได้ทราบเมื่อวันที่ 16 มีนาคม 2527 ซึ่งคณะกรรมการรัฐมนตรีฝ่าย เศรษฐกิจได้มีมติอนุมัติให้กระทรวงมหาดไทยดำเนินการตามแผนปฏิบัติการฯ แล้ว เมื่อวันที่ 25 มิถุนายน 2527

5. ปัญหาความปลอดภัยในการทำงานของผู้ใช้แรงงานและแนวทางแก้ไข

สภาที่ปรึกษาฯ ได้พิจารณาและกำหนดแนวทางแก้ไข ดังนี้

- 1) เร่งรัดให้กระทรวงมหาดไทยออกประกาศกระทรวงมหาดไทย กำหนดให้มีคณะกรรมการความปลอดภัยในรูปทวิภาคี ในสถานประกอบการขนาดกลางขึ้นไป ประกอบด้วยผู้แทนฝ่ายนายจ้างและลูกจ้าง เพื่อทำหน้าที่ปรึกษาหารือเกี่ยวกับการปรับปรุงสภาพการทำงาน และอุปกรณ์ที่ใช้ให้ได้มาตรฐานความปลอดภัย
- 2) เร่งรัดให้กรมแรงงานจัดตั้งศูนย์ตรวจความปลอดภัยขึ้นทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค
- 3) ส่งเสริมให้มีศูนย์เบ็ดเสร็จขึ้นในส่วนกลาง และส่วนภูมิภาค ประกอบด้วยเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่ออำนวยความสะดวกในการขออนุญาต การก่อสร้างอาคารในจังหวัดหรือในย่านอุตสาหกรรม และตรวจความปลอดภัยในการใช้อาคาร
- 4) ส่งเสริมให้มีการฟื้นฟูสมรรถภาพแก่ลูกจ้างหลังจากประสบอันตราย
- 5) ส่งเสริมให้มีการใช้ระบบไตรภาคีในการตรวจแรงงานในสถานประกอบการ
- 6) ป้อนกันมิให้นำสารเคมีที่มีพิษร้ายแรงตามหลักสากลเข้ามาใช้ในกรรมวิธีการผลิต
- 7) ปรับปรุงกฎหมายคุ้มครองแรงงานในส่วนที่เกี่ยวกับมาตรฐานแรงงาน และโรคที่เกิดจากการทำงานของลูกจ้างให้เหมาะสมยิ่งขึ้นกับสถานการณ์ทางด้าน เศรษฐกิจและสังคม และให้การบังคับใช้กฎหมายอย่างเคร่งครัด
- 8) ส่งเสริมและปรับปรุงขยายขอบข่ายของกฎหมายคุ้มครองแรงงาน

และการบังคับในด้านความปลอดภัยเนื่องจากการทำงานทางด้านการเกษตรให้คุ้มครองไปถึง การประสบอันตรายอันเนื่องจากการทำงานเกษตรด้วย

สภาที่ปรึกษาฯ ได้เสนอกระทรวงมหาดไทย เมื่อวันที่ 19 เมษายน 2527 เพื่อเสนอรัฐบาลกำหนดเป็นนโยบายด้านความปลอดภัยต่อไป และรองปลัดกระทรวงมหาดไทยในขณะนั้นได้สั่งการให้กรมแรงงานดำเนินการตามมติที่ประชุมไตรภาคีระดับชาติ เมื่อวันที่ 21-23 ธันวาคม 2526 แล้ว

6. โครงการสถาบันฝึกอบรมแรงงาน

สภาที่ปรึกษาฯ พิจารณาเห็นว่า รัฐบาลควรปรับปรุงรูปแบบและขีดความสามารถของหน่วยงานฝึกอบรมแรงงาน ให้เป็นสถาบันฝึกอบรมแรงงาน เพื่อให้มีความเป็นอิสระและมีความคล่องตัวในการบริหาร การปฏิบัติการฝึกอบรม สามารถดำเนินการฝึกอบรมได้อย่างมีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผลเต็มที่

สภาที่ปรึกษาฯ ได้เสนอกระทรวงมหาดไทยเมื่อวันที่ 1 สิงหาคม 2527 กระทรวงมหาดไทยได้เสนอเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ซึ่งนายกรัฐมนตรีได้พิจารณาแล้วมีคำสั่งให้คณะกรรมการปฏิรูประบบราชการและระเบียบบริหารราชการแผ่นดินพิจารณาก่อนนำเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณา

7. ค่าจ้างขั้นต่ำ

สภาที่ปรึกษาฯ เสนอข้อคิดเห็นต่อกระทรวงมหาดไทยเมื่อวันที่ 7 สิงหาคม 2527 ดังนี้

1. การพิจารณาเกี่ยวกับเรื่องค่าจ้างขั้นต่ำ ควรต้องทำอย่างละเอียดรอบคอบ และอำนวยความสะดวกให้แก่ประเทศ และประชาชนทุกกลุ่มอย่างแท้จริง
2. กฎหมายค่าจ้างขั้นต่ำเป็นสิ่งจำเป็น และควรมีในประเทศไทย เพราะจะเป็นเครื่องมือของรัฐในการให้ความคุ้มครองแก่ผู้ใช้แรงงาน (ไร้ฝีมือ) ได้รับความจ้างในอัตราที่เป็นธรรม
3. การปรับอัตราค่าจ้างขั้นต่ำแต่ละปี ควรจะทำอย่างระมัดระวังอย่างยิ่ง เพราะแม้ว่า การปรับค่าจ้างขั้นต่ำทุกปีจะช่วยยกระดับรายได้ของผู้ใช้แรงงานให้สูงกว่าเดิม แต่ก็มิมีผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองหลายประการ เช่น ปัญหาการจ้างงาน ปัญหาภาวะค่าครองชีพของประชาชนโดยส่วนรวม ปัญหาการลงทุน ปัญหาเงินเฟ้อ

8. โครงการนายจ้างดีเด่นด้านสวัสดิการแรงงาน ปี 2527

สภาที่ปรึกษาฯ ได้เสนอกระทรวงมหาดไทยและคณะรัฐมนตรี ดังนี้

1. จัดโครงการดำเนินการคัดเลือกนายจ้างดีเด่นด้านสวัสดิการแรงงาน และความปลอดภัยในการทำงาน

2. จัดสัมมนานายจ้างเรื่องสวัสดิการแรงงาน : สื่อสร้างประสิทธิภาพ และความสัมพันธ์

สภาที่ปรึกษาฯ ร่วมกับกรมแรงงาน ได้จัดพิธีมอบรางวัลนายจ้างดีเด่นด้านสวัสดิการแรงงาน และการสัมมนานายจ้างขึ้น โดยมีวัตถุประสงค์ที่ส่งเสริมสนับสนุนให้นายจ้างสนใจการจัดสวัสดิการแรงงาน และได้มีโอกาสร่วมกันศึกษา แลกเปลี่ยนประสบการณ์และความคิดเห็นในด้านแรงงาน และได้แนวทางในการพัฒนาและส่งเสริมการจัดสวัสดิการแรงงานของตนให้ดียิ่งขึ้น

9. ปัญหานโยบายและโครงสร้างภาษีที่มีผลกระทบต่อปัญหาแรงงาน

สภาที่ปรึกษาฯ เสนอความเห็นต่อกระทรวงมหาดไทยพิจารณำเสนอต่อคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 8 มกราคม 2528 ดังนี้

สมควรแก้ไขปรับปรุงโครงสร้างภาษีให้เหมาะสมและสอดคล้องกับสภาพการณ์ที่เปลี่ยนไป โดยคำนึงถึงปัญหาด้านอื่นที่เป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาอุตสาหกรรมที่มีผลกระทบต่อปัญหาแรงงานด้วย อาทิ ปัญหาการจัดการที่ไม่มีประสิทธิภาพ ปัญหาการบำรุงรักษาเครื่องจักร ปัญหาการจูงใจคนงาน และปัญหาการเสริมสร้างทักษะของลูกจ้าง เป็นต้น ซึ่งปัญหาเหล่านี้สามารถใช้สิ่งจูงใจด้านภาษีเป็นเครื่องจูงใจให้นายจ้างและลูกจ้างปรับปรุงแก้ไขปัญหา เพื่อให้มีการจ้างงานสูงขึ้น

10. เรื่องการประกันสังคม

กระทรวงมหาดไทยได้มอบให้สภาที่ปรึกษาฯ พิจารณาให้ความเห็นเกี่ยวกับข้อเสนอของนายนิคม จันทรวิทุร ที่ได้เสนอแนวทางปรับปรุงกองทุนเงินทดแทน หรือขยายการคุ้มครองถึงการเจ็บป่วยนอกงานต่อรองนายกรัฐมนตรี (นายพิชัย รัตตกุล) เมื่อวันที่ 4 กันยายน 2527 ซึ่งสภาที่ปรึกษาฯ ได้เสนอความเห็น ดังนี้

1. เห็นด้วยในหลักการที่จะให้มีการคุ้มครองแรงงาน โดยขยายถึงการประกันการเจ็บป่วยหรืออุบัติเหตุคนงาน

2. เห็นควรเรียกเก็บเงินสมทบจากฝ่ายนายจ้าง และฝ่ายลูกจ้างทั้ง 2 ฝ่าย ตั้งเป็นกองทุนเพื่อการนี้

3. เพื่อประหยัดค่าใช้จ่ายในการบริหารกองทุน เห็นควรรวมการบริหารกองทุนใหม่นี้กับกองทุนเงินทดแทน

4. ควรแก้ไขประกาศคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 103 ลงวันที่ 16 มีนาคม

2515 ให้สอดคล้องกับข้อคิดเห็นดังกล่าว

**11. พิจารณาร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน ในส่วนการคุ้มครอง
แรงงานเด็ก**

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยได้มีบัญชาให้สภาที่ปรึกษาฯ พิจารณาข้อเสนอของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรพรรคชาติไทย และพรรคประชาธิปัตย์ที่เสนอให้แก้ไขเพิ่มเติมประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 103 ลงวันที่ 16 มีนาคม 2515 ข้อ 8 โดยเพิ่มบทกำหนดโทษให้สูงขึ้น โดยเฉพาะส่วนที่เกี่ยวกับ การใช้แรงงานเด็ก และรวมทั้งกำหนดโทษแก่บิดามารดาของเด็กด้วย โดยให้สภาที่ปรึกษาฯ เร่งพิจารณาร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ.... ซึ่งมีบทบัญญัติในเรื่อง แรงงานเด็กอยู่ด้วย

สภาที่ปรึกษาฯ ได้เสนอข้อคิดเห็นให้กระทรวงมหาดไทยเมื่อวันที่ 9 ตุลาคม 2527

**12. การยกเว้นการใช้บังคับพระราชบัญญัติแรงงานสัมพันธ์ พ.ศ. 2518
แก่สำนักงานเลขาธิการตุรสุสภา**

กระทรวงมหาดไทยได้มอบให้กรมแรงงานและสภาที่ปรึกษาฯ พิจารณาให้ความเห็น การออกพระราชกฤษฎีกา ตามมาตรา 4 แห่งพระราชบัญญัติแรงงานสัมพันธ์ พ.ศ. 2518 มิให้ใช้บังคับพระราชบัญญัติแรงงานสัมพันธ์ พ.ศ. 2518 แก่กิจการของสำนักงานเลขาธิการตุรสุสภา

สภาที่ปรึกษาฯ ได้เสนอความเห็นต่อกระทรวงมหาดไทยเมื่อวันที่ 12 ธันวาคม 2527

13. ปัญหาของโรงเรียนเอกชนที่ต้องปฏิบัติตามกฎหมายแรงงาน

รองนายกรัฐมนตรี (พลเอกประจวบ สุนทรากร) ได้มีบัญชาให้กระทรวงมหาดไทยทำความเห็นเพื่อประกอบการพิจารณาเกี่ยวกับปัญหาโรงเรียนเอกชนที่ต้องปฏิบัติตามกฎหมาย 2 ฉบับ คือ กฎหมายโรงเรียนเอกชน และกฎหมายแรงงาน

สภาที่ปรึกษาฯ ได้พิจารณาและเสนอความเห็นต่อกระทรวงมหาดไทยเมื่อวันที่ 6 ธันวาคม 2527 และกระทรวงมหาดไทยได้เห็นชอบด้วย และได้นำเสนอสำนักงานเลขาธิการนายกรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 14 ธันวาคม 2527

**14. พิจารณาอนุสัญญาและข้อเสนอแนะขององค์การแรงงานระหว่าง
ประเทศ**

สภาที่ปรึกษาฯ ได้เสนอความเห็นเกี่ยวกับอนุสัญญาและข้อเสนอแนะฉบับต่าง ๆ ได้แก่ อนุสัญญา ฉบับที่ 110 ฉบับที่ 156 ฉบับที่ 165 ฉบับที่ 157 ฉบับที่ 158 และ

ข้อเสนอ ฉบับที่ 166 เสนอต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย เมื่อวันที่ 22 กุมภาพันธ์ 2528 โดยมีความเห็นว่า ควรให้สัตยาบันอนุสัญญาและรับเอาข้อเสนอฉบับนี้ได้ เพราะเป็น อนุสัญญาและข้อเสนอที่เหมาะสมกับสภาพทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศและเป็น ประโยชน์ต่อฝ่ายนายจ้างและฝ่ายลูกจ้าง นอกจากนี้ประเทศไทยได้ดำเนินการในส่วนที่เป็น สาระสำคัญของอนุสัญญาฉบับนี้อยู่แล้วหลายประการในรูปของกฎหมายคุ้มครองแรงงาน พระราชบัญญัติแรงงานสัมพันธ์ และมาตรการด้านอื่น ๆ ที่มีใช้รูปแบบของกฎหมาย

ผลการดำเนินงานของสภาที่ปรึกษาเพื่อพัฒนาแรงงานแห่งชาติ ชุดที่ 4
(12 มีนาคม 2528 – 11 มีนาคม 2530) มีจำนวน 12 เรื่อง ได้แก่ (สภาที่ปรึกษาเพื่อพัฒนา
แรงงานแห่งชาติ, 2540, น. 44-58)

1. เสนอความเห็นด้านแรงงานเพื่อบรรจุไว้ในทิศทางการพัฒนา
เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 6

สภาที่ปรึกษาฯ ได้เสนอเพิ่มเติมว่า ประเด็นที่เกี่ยวกับการพัฒนา ระบบการจัดหางานทั้งของรัฐและเอกชนให้มีประสิทธิภาพ รวดเร็วและทันสมัย เพื่อให้ สามารถบริการแก่ผู้ที่ว่างงาน หรือต้องการจะเปลี่ยนงาน และธุรกิจของรัฐและเอกชนได้ดียิ่ง ขึ้น นอกจากนี้ เห็นควรเพิ่มบทบาทของรัฐและเอกชนในโครงการการสร้างงานโดยตรง โดย สภาที่ปรึกษาฯ ได้เสนอกระทรวงมหาดไทยและคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 30 ธันวาคม 2529 ซึ่ง นายกรัฐมนตรีได้มีบัญชาให้สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ รับไปดำเนินการ

2. เสนอแนะแนวนโยบายด้านแรงงานในระยะของแผนพัฒนา
เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 6

สภาที่ปรึกษาฯ ได้เสนอแนะแนวนโยบายด้านแรงงาน ได้แก่ การ ส่งเสริมการมีงานทำ การคุ้มครองแรงงาน แรงงานสัมพันธ์ การปรับปรุงองค์การบริหาร งานแรงงานของรัฐ เพื่อสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ พิจารณารับไว้ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 6

3. ร่างพระราชบัญญัติส่งเสริมการฝึกอาชีพแห่งชาติ พ.ศ.....

สภาที่ปรึกษาฯ ได้เสนอความเห็น ดังนี้

1. ควรให้คณะกรรมการส่งเสริมการฝึกอาชีพแห่งชาติที่กำหนดไว้
ในร่างพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าว เป็นองค์กรไตรภาคี

2. ควรให้กรมแรงงานทำหน้าที่เป็นสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการฝึกอาชีพที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติดังกล่าว โดยไม่จัดตั้งขึ้นใหม่ เพื่อเป็นการประหยัดงบประมาณ

4. เสนอความเห็น เรื่อง ร่างพระราชบัญญัติส่งเสริมการฝึกอาชีพในสถานประกอบการ พ.ศ....

สภาที่ปรึกษาฯ ได้เสนอความเห็นต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย เมื่อวันที่ 10 กุมภาพันธ์ 2529 พร้อมทั้งเสนอความเห็นเพิ่มเติมว่า ควรจะมีมาตรการจูงใจ ให้นายจ้างเข้าร่วมการฝึกอาชีพยิ่งขึ้น โดยการให้สิทธิประโยชน์ตอบแทน เช่น การยกเว้นภาษีเกี่ยวกับอุปกรณ์การฝึก เป็นต้น

5. เสนอโครงการทบทวนแรงงาน

โดยได้เสนอ โครงสร้างทบทวนสวัสดิการสังคมและแรงงานเป็น 2 รูปแบบ คือ

1) ใช้ชื่อว่า “ทบทวนสวัสดิการสังคมและแรงงาน” สังกัดกระทรวงมหาดไทย ประกอบด้วย สำนักงานเลขานุการรัฐมนตรี สำนักงานปลัดทบวง กรมประชาสงเคราะห์ กรมแรงงานและการจ้างงาน

2) ใช้ชื่อว่า “ทบทวนสวัสดิการสังคมและแรงงาน” สังกัดกระทรวงมหาดไทย ประกอบด้วย สำนักงานเลขานุการรัฐมนตรี สำนักงานปลัดทบวง กรมประชาสงเคราะห์ กรมแรงงานและการจ้างงาน กรมสวัสดิการสังคม

6. เสนอความเห็น เรื่อง อนุสัญญาและข้อเสนอขององค์การแรงงานระหว่างประเทศ สมัยประชุมที่ 71

สภาที่ปรึกษาฯ ได้เสนอความเห็นต่อเลขาธิการนายกรัฐมนตรีว่า เห็นควรให้สัตยาบันอนุสัญญา 1 ฉบับ และข้อเสนอ 1 ฉบับ ได้แก่ อนุสัญญาฉบับที่ 160 ว่าด้วยสถิติแรงงาน และข้อเสนอฉบับที่ 170 ว่าด้วยสถิติแรงงาน สำหรับอนุสัญญาฉบับที่ 161 ว่าด้วยการบริการด้านอาชีวอนามัยยังไม่สมควรให้สัตยาบัน

7. ค่าจ้างขั้นต่ำ

สภาที่ปรึกษาฯ เสนอว่า รัฐบาลควรที่จะเริ่มดำเนินการให้มีกลไกในการกำหนดนโยบายค่าจ้าง รายได้ และราคา ให้มีความสอดคล้องกันทั้งระบบ โดยในระยะสั้น ให้เพิ่มความสามารถของสำนักงานคณะกรรมการค่าจ้าง และกรมแรงงาน ในการศึกษาวิเคราะห์และติดตามข้อมูลให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น สำหรับในระยะยาว ควรให้มีการจัดตั้งสถานนโยบายรายได้ค่าจ้าง และราคาในระดับชาติขึ้น ประกอบด้วยผู้แทนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

ข้อในระดัปลสูง เช่น คณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี กระทรวงการคลัง กระทรวงพาณิชย์ กระทรวงอุตสาหกรรม กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ธนาคารแห่งประเทศไทย เป็นต้น

8. การประกันสังคม (กองทุนสุขภาพหรือการประกันการเจ็บป่วยหรืออุบัติเหตุนอกงาน)

สภาที่ปรึกษาฯ ได้เสนอความเห็นข้อสังเกตของคณะรัฐมนตรี 5 ข้อ ดังนี้

ความเห็นข้อสังเกตข้อที่ 1

ในหลักการควรให้มีการคุ้มครองแรงงานโดยการขยายถึงการประกันการเจ็บป่วยและอุบัติเหตุนอกงานเฉพาะภาคเอกชนเท่านั้น ไม่ควรรวมรัฐวิสาหกิจ

ควรดำเนินการโดยทั่วถึงทั้งภาครัฐวิสาหกิจ เอกชน และข้าราชการ ทั้งนี้ เพื่อเป็นการเฉลี่ยความรับผิดชอบตามหลักของการประกันสังคม และเพื่อแบ่งเบาภาระของรัฐบาลด้วย

ความเห็นข้อสังเกตข้อที่ 2

การเก็บเงินสมทบทั้งฝ่ายนายจ้างและลูกจ้างเพื่อดีงเป็นกองทุน ไม่ควรกำหนดอัตราเงินสมทบแต่ละฝ่ายให้มากเกินไป ทั้งนี้ควรเรียกเก็บในอัตรา 1.5 เท่าของค่าจ้าง หรือคิดเป็นเงินสมทบประมาณ 28 ถึง 150 บาทต่อคน เฉลี่ยคนละประมาณ 49 บาทต่อเดือน

ความเห็นข้อสังเกตข้อที่ 3

แนวทางการดำเนินงานควรจะใช้ระบบควบคุมเช่นเดียวกับกองทุนเงินทดแทน ซึ่งมีการจ่ายค่ารักษาพยาบาลแก่สถานพยาบาลอย่างรัดกุม

ความเห็นข้อสังเกตข้อที่ 4

เมื่อได้มีการจัดตั้งกองทุนสุขภาพขึ้น กิจการที่อยู่ในข่ายประกัน จะใช้หลักการจ่ายประโยชน์ทดแทนให้แก่ลูกจ้างตามที่กำหนด

ความเห็นข้อสังเกตข้อที่ 5

โครงการกองทุนสุขภาพสามารถผสมผสานและสนับสนุนโครงการบัตรสุขภาพของกระทรวงสาธารณสุขได้ โดยกองทุนสุขภาพดำเนินการในกลุ่มประชาชนทั่วไปที่มีรายได้ประจำ โครงการบัตรสุขภาพดำเนินการในกลุ่มผู้มีรายได้น้อยและไม่มีรายได้ประจำ

คณะรัฐมนตรีมีมติรับหลักการเมื่อวันที่ 11 พฤศจิกายน 2529

9. เสนอแนวทางแก้ไขปัญหาแรงงาน

สภาที่ปรึกษาฯ เสนอว่า การแก้ไขปัญหาดังกล่าวที่เกิดขึ้น จำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือร่วมใจกันอย่างจริงจังจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ทั้งนายจ้าง ลูกจ้างและรัฐบาล ดังนี้

1) การยกระดับรายได้หรือค่าจ้างของผู้ใช้แรงงานให้เพียงพอกับการครองชีพ

2) การแก้ไขปัญหาค่าเช่าและการช่วยเหลือผู้ถูกเลิกจ้าง

3) การแก้ไขปัญหาค่าจ้างงานในเมืองและชนบท

สภาที่ปรึกษาฯ ได้เสนอความเห็นต่อรัฐบาลเพื่อทราบ แนวทางที่ได้เป็นข้อเสนอจากการจัดให้มีการสัมมนาไตรภาคี เรื่อง ปัญหาแรงงาน เมื่อวันที่ 24-25 มกราคม 2529

10. เสนอมาตรการและแนวทางบรรเทาปัญหาการเลิกจ้าง

สภาที่ปรึกษาฯ ได้เสนอมาตรการและแนวทางบรรเทาปัญหาการเลิกจ้างต่อคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 14 ตุลาคม 2529 และคณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบ และให้เผยแพร่มาตรการและแนวทางดังกล่าวแก่นายจ้าง/ลูกจ้างและส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง

11. การว่างงานและมาตรการแก้ไข

สภาที่ปรึกษาฯ ได้เสนอมาตรการแก้ปัญหาค่าจ้างงาน ดังนี้

1. มาตรการด้านกำลังคน ได้แก่ ฝึกอบรมแก่เยาวชนเพื่อการมีงานทำ ปรับปรุงหลักสูตรการศึกษาให้ตรงกับความต้องการของตลาดแรงงาน

2. มาตรการด้านการสร้างงาน ได้แก่ พิจารณาคัดเลือกหรือปรับปรุงนโยบาย การกำหนดโควต้าสินค้าส่งออกทั้งในภาคเกษตรและนอกภาคเกษตรให้มีลักษณะที่สนับสนุนการสร้างงาน พิจารณาส่งเสริมการจ้างงานในภาคเอกชน

3. บทบาทของรัฐ ได้แก่ ส่งเสริมธุรกิจด้านการก่อสร้าง ทบทวนนโยบายการจ้างงานโดยสนับสนุน การจ้างงานมากขึ้น ค้นคว้าเพื่อหาแนวทางการเพิ่มผลผลิตทางเกษตรโดยใช้ทุนน้อย

4. บทบาทขององค์การนายจ้าง ได้แก่ เผยแพร่ข่าวสารตลาดแรงงานให้นายจ้างทราบ ส่งเสริมการฝึกอบรมและพัฒนาทักษะในการทำงานให้แก่ลูกจ้าง

5. บทบาทขององค์การลูกจ้าง ได้แก่ เผยแพร่ข่าวสารตลาดแรงงานให้ลูกจ้างทราบ ส่งเสริมการพัฒนาฝีมือแรงงานของลูกจ้าง และการศึกษาเพิ่มเติม

12. พิจารณาร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ...

เพิ่มเติมหลักการที่สำคัญ ๆ จากกฎหมายแรงงานฉบับที่ใช้อยู่ในขณะ
นั้น เช่น

- 1) การกำหนดให้มีกองทุนเงินสะสม กองทุนพิเศษ
- 2) การกำหนดการคุ้มครองแก่แรงงานหญิงและเด็กให้กว้างขึ้น
- 3) กำหนดการลงโทษหนักเบาให้เหมาะสมกับการกระทำความผิด โดยได้จัดตั้งอนุกรรมการพิจารณาตัดสินมาตราโทษ เรื่องการคุ้มครองและสวัสดิการแรงงาน เพื่อระดมความคิดเห็นและข้อเสนอแนะมาปรับปรุงร่างดังกล่าว

ผลการดำเนินงานของสภาที่ปรึกษาเพื่อพัฒนาแรงงานแห่งชาติ ชุดที่ 5 (31 มีนาคม 2530 - 30 มีนาคม 2532) มีจำนวน 9 เรื่อง ได้แก่ (สภาที่ปรึกษาเพื่อพัฒนาแรงงานแห่งชาติ, 2540, น. 60-69)

1. แนวทางการกำหนดนโยบายรายได้และค่าจ้างที่เหมาะสมสำหรับประเทศไทย

สภาที่ปรึกษาฯ ได้เสนอแนะมาตรการในการกำหนดนโยบายรายได้และค่าจ้าง ซึ่งได้กำหนดเป็นกรอบไว้กว้าง ๆ ดังนี้

มาตรการด้านนโยบายรายได้

1) กำหนดกลยุทธ์ในการพัฒนาประเทศ ในแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 7 เน้นการแก้ไขปัญหาความยากจน ทั้งในชนบทและในเมือง ด้วยการใช้นโยบายสร้างงานให้แก่เกษตรกร ผู้ใช้แรงงาน และผู้ประกอบการอาชีพส่วนตัว

2) ให้ความคุ้มครองแก่แรงงานในภาคเกษตร

3) ส่งเสริมให้มีการจัดตั้งกองทุนในกิจการประมงกิจการไร้อ้อย มันสำปะหลัง และกิจการเกษตรที่คล้ายคลึงกัน

4) ส่งเสริมการเผยแพร่ข้อมูลด้านการผลิตและการตลาดให้ถึงระดับตำบลหมู่บ้าน

5) กำหนดนโยบายและมาตรการด้านการผลิต

6) กำหนดนโยบายด้านการตลาดและราคาสินค้า

7) กำหนดมาตรการระยะยาวให้สอดคล้องกับมาตรการอื่น ๆ

มาตรการด้านนโยบายค่าจ้าง

- 1) การกำหนดค่าจ้างในภาคเอกชนควรคำนึงถึงผลิตภาพแรงงาน ภาวะค่าครองชีพและความสามารถในการจ่ายของนายจ้าง
- 2) การกำหนดบัญชีโครงสร้างค่าจ้างของภาคเอกชน ควรจะแยกค่าจ้าง และสวัสดิการออกจากกันควบคุมให้มีการบังคับใช้กฎหมายแรงงานอย่างเต็มที่ โดยเพิ่มบทลงโทษให้สูงขึ้น
- 3) กำหนดค่าจ้างในภาครัฐบาลให้สอดคล้องกับสภาพค่าจ้างในภาคเอกชน และการเปลี่ยนแปลงของสภาวะค่าครองชีพ
- 4) การกำหนดอัตราค่าจ้างขั้นต่ำ

2. มาตรการแก้ไขปัญหการว่างงาน

สภาที่ปรึกษาฯ ได้เสนอกระทรวงมหาดไทย เมื่อวันที่ 26 มกราคม 2532 ว่า ในการแก้ไขปัญหการว่างงานให้ได้ผลนั้น นอกจากดำเนินการตามมาตรการที่ได้เสนอไว้แล้ว จะต้องมีการปรับปรุงแนวคิดในการพัฒนาประเทศ โดยเริ่มจากการฟื้นฟูสมดุลทางเศรษฐกิจและสังคมในพื้นที่ชนบทด้วยมาตรการ ดังนี้

1. จำกัดการพึ่งพาจากภายนอก และพัฒนาจิตสำนึกในการพึ่งตนเองให้มากขึ้น
2. พัฒนาขีดความสามารถในการผลิตพื้นที่ โดยยกระดับเทคโนโลยี ทักษะของแรงงาน การประกอบการและการจัดการ และศักยภาพในเชิงทรัพยากรธรรมชาติของพื้นที่นั้น ๆ
3. ให้มีการวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีสำหรับพื้นที่ชนบท
4. ต้องสร้างและพัฒนาระบบเศรษฐกิจและสังคมในพื้นที่ชนบทให้สามารถพึ่งตนเองได้

3. แนวทางการแก้ไขปัญหการว่างงานสัมพันธ

สภาที่ปรึกษาฯ ได้ให้ข้อเสนอแนะการแก้ไขปัญหการว่างงานสัมพันธ อาทิ

- 1) ควรให้มีการแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติแรงงานสัมพันธ พ.ศ. 2518 ให้เหมาะสมและปฏิบัติอย่างได้ผลดี
- 2) ควรแก้ไขและส่งเสริมทัศนคติที่ถูกต้องในด้านแรงงานสัมพันธแก่นายจ้าง ลูกจ้าง

- 3) ทบทวนการบริหารงานบุคคลและการแรงงานสัมพันธ์ในรัฐวิสาหกิจให้เหมาะสม
- 4) ส่งเสริมให้มีการพัฒนาองค์การนายจ้าง และองค์การลูกจ้างให้มีบทบาทอันเหมาะสม
- 5) สนับสนุนให้นายจ้างกำหนด และปรับปรุงกลไก และวิธีการสื่อสารข้อความระหว่างฝ่ายบริหารกับคนทำงาน

4. พิจารณาแนวทางส่งเสริมการศึกษาด้านแรงงาน

สภาที่ปรึกษาเพื่อพัฒนาแรงงานแห่งชาติได้ตั้งคณะอนุกรรมการขึ้นพิจารณา และคณะอนุกรรมการได้พิจารณา 1 ครั้ง ได้กำหนดแนวทางในการสร้างหลักสูตรด้านแรงงาน ว่า ควรจะมีวิชาสำคัญ วิชาสัมพันธ์ และวิชาทั่วไป ที่ควรบรรจุไว้ในหลักสูตร

5. มาตรการในการแก้ไขปัญหาค่าใช้จ่ายแรงงานเด็ก

สภาที่ปรึกษาฯ คณะกรรมการคุ้มครองแรงงานเด็ก และคณะกรรมการส่งเสริมและประสานงานเยาวชนแห่งชาติได้พิจารณากำหนดนโยบายและมาตรการแก้ไขปัญหาค่าใช้จ่ายแรงงานเด็กขึ้นร่วมกัน เป็นมาตรการระยะสั้น 24 มาตรการและมาตรการระยะยาวให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องรับไปศึกษาและพิจารณาดำเนินการต่อไป

6. โครงการส่งเสริมความรู้เกี่ยวกับมาตรฐานแรงงานระหว่างประเทศ

สภาที่ปรึกษาเพื่อพัฒนาแรงงานแห่งชาติ จัดทำโครงการส่งเสริมความรู้เกี่ยวกับมาตรฐานแรงงานระหว่างประเทศ เพื่อเผยแพร่ความรู้ แง่คิด เกี่ยวกับมาตรฐานแรงงานระหว่างประเทศตลอดจนความเคลื่อนไหวด้านแรงงานระหว่างประเทศแก่กรรมการสภาที่ปรึกษาเพื่อพัฒนาแรงงานแห่งชาติ ส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง นายจ้าง ลูกจ้าง และประชาชนที่สนใจ

7. เสนอแนวทางการประสานความช่วยเหลือการศึกษาด้านแรงงาน

สภาที่ปรึกษาฯ เห็นว่าในการเร่งรัดพัฒนาปัจจัยพื้นฐานที่มีส่วนเกื้อกูลต่อการเป็นประเทศอุตสาหกรรมใหม่ (Nics) นั้น แรงงานเป็นปัจจัยหนึ่งที่สำคัญ ซึ่งจำเป็นจะต้องได้รับการพัฒนา ให้เป็นแรงงานที่มีคุณภาพสูง ทั้งทักษะ ฝีมือ ความรับผิดชอบ และมีประสิทธิภาพสูงในการทำงาน จึงเสนอแนวทางที่สามารถดำเนินการได้เร็ว ใช้งบประมาณไม่มากและสามารถขยายผลถึงระดับตำบล หมู่บ้าน โดยการนำเทคโนโลยีและสื่อต่าง ๆ ที่รัฐมีอยู่มาใช้ เพื่อประโยชน์ในการให้การศึกษาแก่แรงงานให้กว้างขวางขึ้น และได้เสนอให้รัฐบาลให้การสนับสนุนแก่กรมแรงงานในการใช้สื่อต่าง ๆ ของรัฐบาล เพื่อเผยแพร่ความรู้ด้านแรงงาน

8. เสนอร่าง พ.ร.บ. คณะกรรมการสภาที่ปรึกษาเพื่อพัฒนาแรงงานแห่งชาติ

สภาที่ปรึกษาฯ ได้เสนอร่างคณะกรรมการที่ปรึกษาเพื่อพัฒนา
แรงงานแห่งชาติ พ.ศ.... เพื่อแก้ไขปรับปรุงบทบาท อำนาจหน้าที่ของสภาที่ปรึกษาเพื่อ
พัฒนาแรงงานแห่งชาติ ให้ชัดเจนและมีความคล่องตัวยิ่งขึ้น อีกทั้งยังสอดคล้องกับนโยบาย
ของรัฐบาลที่ต้องการแก้ไขกฎหมายต่าง ๆ ที่เป็นคำสั่งของคณะปฏิวัติ หรือคณะปฏิรูปที่ยัง
จำเป็นต้องใช้อยู่ให้เป็นพระราชบัญญัติให้ถูกต้อง

9. เสนอแนะให้มีการอบรมหลักสูตรนักแรงงานสัมพันธ์ (นรส.)

สภาที่ปรึกษาฯ ได้เสนอให้มีการอบรมแก่ผู้ปฏิบัติงาน หรือเจ้าหน้าที่
และผู้ให้วิชาความรู้ในด้านแรงงานสัมพันธ์ ในหลักสูตรพิเศษเรียกว่า “นักแรงงาน
สัมพันธ์” เพื่อให้มีความเข้าใจปรัชญาและความรู้มาตรฐานของการแรงงานสัมพันธ์ มี
ทัศนคติ พฤติกรรม และวิธีทำงาน เพื่อประโยชน์ของตน ผู้เกี่ยวข้องและของส่วนรวมอย่าง
เหมาะสมและคุณธรรม

ผลการดำเนินงานของสภาที่ปรึกษาเพื่อพัฒนาแรงงานแห่งชาติ ชุดที่ 6

(31 มีนาคม 2532 – 30 มีนาคม 2534) มีจำนวน 14 เรื่อง ได้แก่ (สภาที่ปรึกษาเพื่อพัฒนา
แรงงานแห่งชาติ, 2540, น. 71-78)

1. การแก้ไขปัญหาเรื่องการจ้างงานระยะสั้น

สภาที่ปรึกษาฯ เสนอความเห็นต่อกระทรวงมหาดไทยให้พิจารณาแก้ไข
เพิ่มเติมประกาศกระทรวงมหาดไทยเรื่อง การคุ้มครองแรงงาน ลงวันที่ 16 เมษายน 2515
กระทรวงมหาดไทยให้ความเห็นชอบและออกประกาศกระทรวงมหาดไทยเรื่อง การคุ้มครอง
แรงงาน ฉบับที่ 11 ตุลาคม 2532 เพื่อแก้ไขปัญหาดังกล่าว โดยมีสาระสำคัญตามข้อเสนอแนะ
สภาที่ปรึกษาฯ ซึ่งมีผลใช้บังคับแล้วตั้งแต่วันที่ 13 ตุลาคม 2532

2. เสนอแก้ไขปัญหากฎหมายแรงงาน เรื่องการสั่งพักงานลูกจ้างที่ถูกกล่าว
หาว่ากระทำผิด

สภาที่ปรึกษาฯ ได้เสนอความเห็นต่อกระทรวงมหาดไทยให้แก้ไข เพิ่ม
เติม ประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง การคุ้มครองแรงงาน ลงวันที่ 16 เมษายน 2515
กำหนดหลักเกณฑ์ การพักงานในระหว่างสอบสวน กระทรวงมหาดไทยเห็นชอบตามข้อ
เสนอแนะของสภาที่ปรึกษาฯ และมอบให้กรมแรงงานนำหลักการดังกล่าวรวมไว้ในร่างพระ
ราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน ฉบับใหม่ ซึ่งอยู่ในระหว่างการพิจารณาคร่าว

3. เสนอแก้ไขปัญหากฎหมายแรงงาน เรื่อง การเรียกเก็บเงินประกันในการทำงาน

- เพื่อป้องกันเกิดการหลอกลวงลูกจ้าง โดยมีหลักการได้แก่ ห้ามมิให้นายจ้างเรียกหลักประกันความเสียหายในการทำงานจากลูกจ้างเว้นแต่งานที่ลูกจ้างต้องรับผิดชอบเกี่ยวกับทรัพย์สินของนายจ้าง

- ให้ใช้การค้ำประกันด้วยบุคคลหรือทรัพย์สินแทนหลักประกันที่เป็นเงิน

- ห้ามมิให้นายจ้างเรียกหรือรับเงินเกินกว่าสามเท่าของอัตราค่าจ้างต่อเดือน

- ถ้านายจ้างและลูกจ้างตกลงกันให้หักค่าจ้าง จะหักได้ไม่เกินร้อยละสิบของค่าจ้าง

กระทรวงมหาดไทยเห็นชอบตามข้อเสนอแนะของสภาที่ปรึกษาฯ และมอบให้กรมแรงงานนำหลักการดังกล่าวรวมไว้ในร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน ฉบับใหม่ ซึ่งอยู่ในระหว่างการพิจารณากร่าง

4. เสนอแก้ไขปัญหากฎหมายแรงงาน เรื่องการจ้างทำของและการจ้างเหมาช่วง

- ในกรณีที่นายจ้างเป็นผู้รับเหมาช่วง ในผู้รับเหมาช่วงถัดขึ้นไปจนถึงผู้รับเหมาชั้นต้นร่วมรับผิดชอบกับผู้รับเหมา

- ผู้ว่าจ้างที่ทำสัญญากับผู้รับเหมาในการดำเนินงานบางส่วนหรือทั้งหมดเพื่อประโยชน์ในการแสวงหากำไรในทางเศรษฐกิจของผู้ว่าจ้าง ถ้าผู้รับเหมาช่วงค้างชำระค่าจ้างทั้งปวง ให้ผู้รับว่าจ้างและผู้รับเหมาช่วงร่วมรับผิดชอบในการจ่ายค่าจ้างทั้งปวงนั้นด้วย

- ห้ามมิให้ผู้บุคคลใดดำเนินการเป็นผู้รับเหมาหรือผู้รับเหมาช่วง เว้นแต่ได้รับการจดทะเบียนจากอธิบดี

5. เสนอแก้ไขกฎหมายแรงงานสัมพันธ์

สภาที่ปรึกษาฯ เสนอให้มีการพิจารณาแก้ไขพระราชบัญญัติแรงงานสัมพันธ์ในเรื่องต่าง ๆ รวม 12 หัวข้อ ซึ่งกระทรวงมหาดไทยได้มอบให้กรมแรงงานพิจารณาดำเนินการยกกร่างแก้ไขพระราชบัญญัติ พ.ศ. 2518 ในประเด็นและหลักการตามข้อเสนอแนะของสภาที่ปรึกษาฯ

6. เสนอแนะแนวทางแก้ไขปัญหาและพัฒนาแรงงานภาคใต้

- เเร่งรัดให้มีความร่วมมือระหว่างภาครัฐและภาคเอกชนในภาคใต้ เพื่อวิเคราะห์ความต้องการแรงงานในภาคใต้โดยเร่งด่วน
- การวางแผนพัฒนาภาคใต้ควรมีการศึกษาพิจารณาปัจจัยทางสังคมอื่น ๆ ประกอบด้วย
- ให้ผู้แทนสภาที่ปรึกษาฯ เข้าร่วมในคณะกรรมการพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลภาคใต้เพื่อร่วมเตรียมการและวางแผนด้านแรงงาน
- ให้กรมแรงงานทบทวนและพิจารณาปรับปรุงกฎหมายแรงงานว่าด้วยเรื่อง สวัสดิการลูกจ้าง
- ให้กรมแรงงานพิจารณากร่างกฎหมายเพื่อให้ความคุ้มครองแก่แรงงานประมง

7. เสนอแนะมาตรการด้านความปลอดภัยและอนามัยในการทำงาน

- รวมหน่วยงานด้านความปลอดภัยและอนามัยในการทำงานทุกหน่วยงานเข้าด้วยกัน
- พัฒนาระบบการควบคุมอุบัติเหตุและควบคุมการให้บริการด้านความปลอดภัย
- ออกกฎหมายที่เกี่ยวกับด้านความปลอดภัยและอนามัยในการทำงานขึ้นเป็นการเฉพาะ
- มุ่งเน้นพัฒนาบุคลากรทุกสาขาซึ่งเกี่ยวกับการดำเนินการด้านความปลอดภัย
- ขยายขอบเขตการดูแลคุ้มครองแรงงานไปในภาคเกษตร โดยเฉพาะเรื่อง สารเคมี

8. เสนอนโยบายและมาตรการในการพัฒนาแรงงานหญิงและเด็ก

- นโยบายและมาตรการที่เกี่ยวกับแรงงานหญิง
- (1) ขยายขอบเขตการคุ้มครองแรงงานหญิง โดยการแก้ไขปรับปรุงกฎหมายแรงงาน
- (2) จัดการเลือกปฏิบัติในการจ้างงาน
- (3) ให้มีการตรวจสุขภาพอนามัยและความปลอดภัยในการทำงาน
- นโยบายและมาตรการในการแก้ปัญหาแรงงานเด็ก